

Pozsgai Zsolt

A kolonc

-elmejáték két részben-

Szereplők:

Elsbeth Schlagmüller /Annamarie Lessel, Mademoiselle Doctour/

negyvenes éveiben járó, gyönyörű, szőke nő, jelenleg elmebeteg.

Bartmann Helga

fiatal, csinos, határozott nő.

Dr. Theo Kappler

31 éves, az elmeszanatórium fiatal igazgatója.

Történik

a harmincas évek végén egy svájci hegyi elmeszanatóriumban, Elsbeth szobájában.

Elsbeth Schlagmüller valóban élt alak. Az első világháború idején a német titkosszolgálat legügyesebb ügynöke volt, végigjárta valamennyi frontot. Beszervezéséig skizofréniával küszködött, melyet a szolgálat alatt jól hasznosított. A háború végén újra kitört rajta elmebaja. Titokban helyezte el a német hadvezetés egy svájci szanatóriumban. Tény, hogy átlőtt fejjel találtak rá tizenöt évvel később. Halála, annak oka rejtély maradt.

I. rész

Előjáték

Elsbeth szobája. Elsbeth az ágyban fekszik. Alig van némi fény, épp hogy csak kivehető az alakok. Theo hoz be egy furcsa gépet. Elektródákat tesz Elsbethre. Csak a gépek zaja, csak a halk zakatolás. Majd Theo a géphez lép, ránt egyet egy kapcsolón. Elsbeth artikulátlan hangon felkiált, teste összerándul látványosan, majd visszaernyed. Theo újra próbálkozik. Újabb üvöltés, újabb rángás, majd a test visszahull. Theo ideges lesz, tépi le az elektródákat Elsbethről, elkeseredetten leül az ágya mellé. Szinte csak a hangját halljuk, az arcát nem látjuk.

THEO

Bocsáss meg..bocsáss meg nekem....

Kitolja a gépet. Elsbeth nagyon lassan felemelkedik, az egyik karja kinyúlik felfelé. Nem teszi le, úgy marad.

1. jelenet

Már nappal.Elsbeth az ágyban, félig ülve, hihetetlenül ápolatlan, ruhája foszlott, orrából két cső (szonda) lóg ki, kucorog, riadtan tekintet körbe, de tekintetében semmi olyasféle fény, amely igazolná, látja is amit néz. Kintről zaj, Elsbeth elfordítja a fejét, érkezik HELGA és THEO.

HELGA (észreveszi a nőt, indulattal megfordul/
Tegnap már mondtam.!

THEO /rezignáltan/
Bocsásson meg... doktor...

HELGA
Bartmann.. Doktor Bartmann Helga. Mondtam már, szedjék le róla!

THEO Doktor Bartmann, ön tegnap késő este érkezett, velem nem találkozott.

HELGA
Igen. És? A helyettesének mondtam. Szedjék le róla ezt az undorító köntöst, és vegyék ki az orrszondát.

THEO

A helyettesem nem dönthet ilyen kérdésekben nélkülem. Talán elkerülte a figyelmét...

HELGA

Semmi sem kerüli el a figyelmemet.

Az ágyhoz lép, nézi a műszereket

THEO

Ennek az intézetnek...

HELGA

Maga a vezetője? És? Most magának mondom, kinek kell itt mondani valamit, hogy történjen is már valami. Kinek?!

THEO

Ön itt vendég, bár...

HELGA

Vendég?! Láta a papírjaimat. Konzultációra jelöltek ki. Ön mellé. A nőbetege ügyében... hogy is hívják?

THEO

Micsoda? Hogy hívják?! Annemarie Lesser... ön ezt...

HELGA

Ezt nem. Ezt a nevét nem tudtam.

THEO

Miért, van...

HELGA

HOGY NÉZ KI EZ A NŐ?! (*kis csönd, Theo fúj egy nagyot*)

THEO

Nem hajlandó semminemű táplálékot magához venni...

HELGA

És a szonda az orrában? Arra hajlandó volt?

THEO

Elkerülhetetlenné vált az orron keresztül való táplálás, és különben sem, akár konzultáns, akár nem...

HELGA

Orron át? Ez már régen nem engedélyezett. Károsítja a tüdőt. Ha mesterségesen akarja táplálni, miért nem vezetett be a hasfalon keresztül egy szondát?

THEO

Mert bízom a kezelésben...nem látom addig értelmét sebészi beavatkozásnak...

HELGA

Mióta kezeli? Tizenöt éve?

THEO

Magam csak öt...és három éve vagyok ennek az intézménynek a vezetője...és a három év alatt már jelentős eredményeket értem el a betegnél.

HELGA

Valóban? Nem úgy veszem észre. Diagnózis? Mi a diagnózisa?

THEO

Azt már az imént a hivatalos orvosi jelentésben olvashatta, egész éjjel, hiszen már tegnap magához vette a papírokat...

HELGA

Az a maga hivatalos orvosi jelentése. Én másra vagyok kíváncsi

.

THEO

Mi... másra...lenne kíváncsi?! Mit képzelsz, Doktor Bartmann..magának talán még meg sem száradt a pecsét a diplomáján, és azt akarja, hogy én...

HELGA

Hagyja ezt abba. Nem magyarázza be nekem, hogy ön hisz abban, amit a kórtörténetben leírt.

THEO

Micsoda...

HELGA

Ön fiatal ember, nem is pontosan értem, hogy került ide vezetőnek, de ez nyilván nem az én dolgom. Önnek fogalma kell legyen a pszichiátria új módszereiről. Az új terápiákról...

THEO

Amit leírtam, azt úgy is gondolom! És úgy is van!

HELGA

Dicséretes önbizalom.

THEO

A beteg gyógyul.

HELGA

Tizenöt éve? Folyamatosan? Akkor ez itt a föld legegészségesebb embere...

THEO

Természetesen vannak hullámvölgyek... És én is csak öt éve...

HELGA

Persze, hány éves is maga, harmincegy?

THEO *(meglepődik)*

Igen.

HELGA

Tegnap óta. Harmincegy.

THEO

Pontosan, de honnan...

HELGA

Orrszonda! Tartós altatás! Insulin conea! Vizes pakolás! Mesterséges lázkeltés! Talán még elektrosokkot is használ! Ön nagy tisztelője lehet a középkori tudománynak, de talán inkább múzeumigazgatónak kellett volna mennie.

THEO

Úgy vélem, a gorombaságait nem a beteg előtt... menjünk a szobámba...

Helga nem törődik vele, vizsgálni kezdi Elsbethet, aki kikerekedett szemmel bámulja, próbálja követni Helgát.

HELGA

Teljes érzéketlenség. Reakcióhiány. Schizokaria állapotban van. Tévednék?

THEO
Nos, a schizokaria...

HELGA
Wassermann-reakció?

THEO
Nem, nem hiszem, hogy a szifilisz...

HELGA
Quantitativ vérvkép?

THEO
Magam két éve...

HELGA
Vizeletvizsgálat?

THEO
Nem tartottam indokoltnak...

HELGA
Nem tartotta indokoltnak?! Biztos, hogy az igazgatóval, és nem a szanatórium kertészével beszélgetek itt?! Szénhidrát-forgalom?

THEO
Mit akar tőlem?

HELGA
Ketosteroid-szint?

THEO
Ennél a betegség típusnál...

HELGA
Jóember! Maga orvos! Elmeorvos! Mit műveltek itt a kollégái a maga felügyelete alatt ezzel a nővel?

THEO
Annemarie Lessert saját betegemnek tekintem, magam felelek a terápiáért, de nem tartozom elszámolással senkinek, amíg a terápiát lezárták nem tekintem!

HELGA

De legalább tudja, mi az a ketosteroid-szint?

THEO Felszólítom, hogy a beteg jelenlétében ne konzultáljon velem, fáradjon át a szobámba!

HELGA

Felesleges. Ez a beteg sokkal többet tud önről, mint hiszi. Bocsánat...
/látványosan ismét Elsbethez lép/

HELGA

Jól van, mademoiselle? *(Elsbeth nem mozdul)*

HELGA

Kérem, nézzen rám. Sok éve reménykedem abban, hogy végre találkozhatom önnel, hogy belenézhetek ezekbe a szemekbe. Ön legenda lett... a kinti életben... híresség... tudja...

THEO

Miről beszél?

HELGA

Egy álom, egy legenda itt ül előttem szakadt, fekáliás hálóingben! Csövekkel az orrában! De asszonyom!

(Elsbeth egy kicsit mintha mozdulna)

THEO

Fejezze be. Mára elég volt.

HELGA

Most odanyúlok. És kiveszem. Nem érdekel, eszik-e vagy sem. Én másfajta ételt adok önnek.

(Elsbeth megmozdul, de ez egy elhárító mozdulat)

HELGA

Messziről jöttem, hogy meggyógyítsam. És meggyógyítom, ha maga is akarja, ha pedig nem, érti... érti... ELSBETH?!

(Elsbeth most rámered a nőre)

THEO

Ön téved. Annemarie Lesser a neve.

HELGA

Kérem, ne szóljon közbe.

(lassan kiveszi a rámeredő nő orrából a csöveket)

HELGA

MI EZ?! Hogy néznek ki?! Csupa vér?! Hová dugták fel neki? Ki tette ezt így be?! Most mit áll ott? Csodálkozik? Hogy reagált nekem? Hogy engedte kivenni?

THEO (*zavartan*)

Ha tetszik, ha nem, ön az én vezetésem alatt álló intézmény vendége, és nem tűröm, hogy a kollégáimat a páciens jelenlétében felülbírálja!

HELGA

Engem nem érdekel a kollégái érzékenysége. Engem a beteg érdekel!

THEO

Kivette a szondát. Rendben van. Ezentúl ön táplálja tovább.

(Helga visszafordul a nőhöz)

HELGA

Elsbeth... mademoiselle... most csöngetni fogok, és a nővér elviszi a tolókocsin... átöltözni... készítettem ki magának ruhákat... tetszeni fognak...tudja, hol vásároltam őket? Ahol régen maga szokott... a Keller stasse-n. Magának mindig is jó ízlése volt. Állítólag nem volt férfi, aki ne lette volna szerelmes önbe. Irigylem ezért. Az ön erotikus kisugárzásáról rengeteg feljegyzést olvastam. Nyilván még itt is hatott.

/Ránéz Theora, elmosolyodik, Theo zavartan áll. Helga visszafordul a nőhöz/

HELGA

Felöltözik, mert azt mondom. És megkezdjük a terápiát.

(csönd, Elsbeth nézi Helgát)

HELGA

Doktor Kappler, kérem, csengessen...

THEO

A nővérek most szolgálatelosztáson vannak, a megbeszélésen.

HELGA Csengessen.

THEO

Magának? MIÉRT tegyek meg mindent magának? MIÉRT tegyek úgy, ahogy mondja?!

HELGA

Mert tiszteli bennem a kollégát és a nőt. Azért. És mert ez a beteg érdeke. Ön pedig kizárólag a betegek érdekében cselekszik, igaz?

(Theo sóhajt, de csenget, Elsbeth erre a hangra felugrik, a férfinak ront, Theo is mozdul)

HELGA

Hagyja! Maradjon ahol van!

(Elsbeth őrvjög, habzik a szája, veri a férfit, Helga egyszerűen leüti, a nő a földre esik, Theo döbbenten áll)

HELGA

Most mit áll ott? Segítsen berakni a kocsiba.

THEO

Ön leütötte a beteget...szabályosan leütötte..meglehetősen szakszerűen...

HELGA

Kaparta volna ki a szememet? Jut eszembe, rendes klinikákon levágják az ápolt körmét... nézzen oda... mit művelhetett volna velem. Különben sem fog semmire emlékezni. A regressziója önirányú, a válaszregresszió nem ragad meg benne...

THEO

Ez még nincs bebizonyítva...

HELGA

Segít, vagy nem?

(együtt berakják az ájult nőt a tolókocsiba, Helga kitolja, kintről kivehetetlen hangok, Helga a nővérrel beszél, bent Theo rendkívül zavartnak látszik, ideges, remeg. Bejön Helga észreveszi az orvos idegességét)

HELGA

Roszul van? A mi klinikáinkon mindennapos eset... jobb mint a nyugtatóinjekció...

THEO

De ez nem közönséges eset... *(csönd)*

HELGA

Önök... kedves betege... a mademoiselle, ugye?

THEO

Igen! Nagyon szeretném megmenteni. Meglehetősen reménytelennek látszik, ezért életem egyik... főművének tartanám, ha...

HELGA

Schizoprénia hebepremica.

THEO *(meglepetten fordul meg)*

Igen.

HELGA

De a kórlapra nem ezt írta.

THEO

Nem.

HELGA

Miért nem?

THEO

Mert akkor...

HELGA

Elvitték volna innen?

THEO

Igen.

HELGA

Az elfekvőbe. A gyógyíthatatlanok közé.

THEO

Pontosan. Igen.

HELGA

Érez valami különös vonzalmat a nő iránt?

THEO

Igen.

HELGA

De ez nem szexuális eredetű. Természetesen.

THEO

Nem. Természetesen.

HELGA

Az egyénisége... romjaiból árad...

THEO

Így érzem.

HELGA

De mégsem lépett közbe az imént.

THEO

Nem.

HELGA

Ismeri a módszert? Amivel indítottam?

THEO

Olvastam róla. Gyakorlatban nem... önöknél Magyarországon roppant fejlett lehet az elmegyógyászat... én két éve próbálok, egy kis reakciót kicsikarni belőle, ön pár semmitmondó szóval megteszi... fejlett ország lehet...

HELGA

Sok a beteg. Népszerűség. Lehet kísérletezni.

THEO

Azt mondta neki: Elsbeth... világos, ez indította be a reakciót... De mi ez, és miért?

HELGA

Ön tudja, erre nem válaszolhatok. Ön tudja, ettől kezdve lehetőleg kettesben kell lennem végig a beteggel. Semmiféle információt a betegről a terápia befejezéséig nem adhatok. Ne is kérjen tőlem ilyet.

THEO

Elsbeth... ki ez a nő?

HELGA

Pazar a lakosztálya.

THEO

Tizenvalahány éve rendszeresen nagyobb összegek érkeznek a számlájára.

HELGA

Gondolom, nem tudja kitől. És egyébként is Svájcban vagyunk. Itt kötelező a diszkréció.

THEO

Nem tudom. Valami családi...

HELGA

A nőbeteg Elsbeth Schlagmüller. Hallott róla?

THEO

Nem. Miért lenne az...az iratai alapján...

HELGA

Mademoiselle Doctour. Így már igen.

Theo döbbenten ül le az ágy szélére

THEO

Az ...aki a német titkosszolgálatnál...

HELGA

A nagy háború első számú német kémnője.

THEO

Annemarie....

HELGA

Így már hallott róla, igaz? Fel kellett volna tűnjön, hogy tizenöt éven át eltartja itt őt, pénzeli valaki. Noha rokona nincs, látogató sem.

THEO

Természetesen feltűnt...Schlagmüller..hiszen akkor...

HELGA

Ön a nagy háború alatt talán tízéves lehetett... akörül...De pontosan tudja, miért tartják titokban a betege valódi személyazonosságát pont itt, Svájcban.

THEO

Igen..most már gondolom...

HELGA

A beteg tizenhat éves koráig skizofréniás volt. Aztán a beszerzése után a német titkosszolgálat legkiválóbb embere. Majd a háború végén ismét a skizofréniára. Vagyis egy abnormális társadalmi helyzet meggyógyította, használta a betegségét, majd a háború végeztével a beteg ide került. Ez már önmagában érdekes ahhoz, hogy kijárjam az összes engedélyt, és ideutazzam.

THEO

Elképesztő...és én erről nem tudtam...

HELGA

Őn a nagyszülei nevelték sokáig.. Hiszen a háború alatt vesztette el a szüleit. 1914-ben.

THEO

Őn rendkívül jól tájékozott.

HELGA

Idegen helyre nem megyek előzetes tájékozódás nélkül. Szülei elvesztése óta komolyabb kapcsolat nem volt. Sem baráti... sem szerelmi...

THEO

Honnan veszi ezt?! Mit akar ezzel?

HELGA

Honnan veszem? Egész éjszaka beszélgettem itt az ügyeletes nővérekkel...nem, ne bántsa ezért őket, tudnom kell mindent Elsbeth körülményeiről az eredményes terápia érdekében. Hasonlít az ön anyjára...a képére, amit a tudatában őriz... ez a nőbeteg?

THEO

Őn eltéved doktor Helga. Én itt nem ápolok, hanem az intézet vezetője vagyok.

HELGA

Ó, valóban. Elnézést. Kicsit elbizonytalanodtam.

(kopogás, Helga felugrik, kimegy, betolja a kocsin az átöltöztetett nőt, akin valóban remekül áll a remek ruha... Elsbeth néz a semmibe.)

HELGA

Kappler doktor, köszönöm a segítségét.

THEO

Meg kívánom tekinteni a kezelést.

HELGA

Látta, ki írta alá a kutatási engedélyemet?

(Theo kimegy, becsukja az ajtót, Elsbeth összerezzen a csapódásra)

HELGA

Az első rezzenések. Reakciók. Ön gyönyörű... Elsbeth Schragmüller...
igyekeztem a jelleméhez megfelelő ruhát választani... nem ugrik nekem...
ismét kimondtam, Elsbeth. Tudja ezt a nevet kettőnkön kívül valaki... most
nem számítom ide Kapplert, ő nem ért semmit, és amíg nem érti, nem
veszélyes. Hova néz? Nem néz rám? Ne nézzen rám... hová néz... várjon...
(a nő látószögébe helyez egy széket, de ő maga nem ül rá)

HELGA

Üres szék. Azt képzeld bele, akit akar. Úgyis látja, tudom. Most például én
ülök ott! Micsoda látvány, igaz? Édes kis fintor volt, köszönöm...

ELSBETH *(csak a szája mozog, hang nem jön ki)*

TÉL.

HELGA *(látszólag nem törődik vele, hogy a nő szája megmozdult)*

Vannak fájdalmai? Izületi fájdalmak? A vállában? Máshol? A méhében?
Máshol? Izomfájdalmak? Az arcán? Máshol? Széklete rendben van? Nagyon
fontos ez, Elsbeth. Az anyagcserek. Szégyelli a fekélyt? A sebeit a folyton
fekvéstől, az altatókúrától? Gombás fertőzés a halánték tájékán. A
sokterápiától. Ne aggódjon. Elmúlik. Cinkkel fogom kezdeni. Megcsináljuk.
Ha maga is akarja. Kit látna szívesen abban a székben? *(Rákiált)* AKAR
VALAKIT, LÁTNI ABBAN A SZÉKBEN! IGYEKEZZEN, MERT
TÖBBET NEM KAP TŐLEM! HOLNAP NEM KAP TŐLEM! Az éjjel
kapott, jó volt, igaz?! De nem kap többet, ha nem engedelmeskedik!

(Elsbeth arca fájdalmasra torzul)

HELGA *(vált)*

Karl von Wynanky vagyok. Kapitány. Engedje meg, hogy beszélgessek
önnel, kisasszony. Hány éves? Szabad kitalálnom? Tizenhat, ugye?
Köszönöm. Végtelenül hálás vagyok a nagynénémnek, hogy beengedett erre
a leányintézeti bálra! Mennyi ragyogó kislány! De ön mindenkin túltesz... a
szépségével, és az intelligenciájával... Megengedi, hogy beleszeressek önbe,

megengedi?

ELSBETH (*mint fent*)
TÉL. KÉK TÉL.

HELGA

Meglepődne a néném, ha volnék olyan bátor, és táncba vinném. Itt a lányok egymással táncolnak... ön rendkívül fejlett, testi szempontból is... mit szólna a bál, mit szólnának a nevelőnők... Akarja? Persze, hogy akarja? Maga csupa dac, harciasság... Összesimulni végre valakivel, nem a hálótársnői ostoba fecsegéseit hallgatni, ugye? Hallja a keringőt? Egész Bécs erre táncol. Nos, rajta, határozzon, a magáé vagyok ebben a táncban, férfit érez ebben a táncban! Ugye hallja a dallamot! A vonósokat! A tükörcsillárt nézi? A fejünkre esik, ezer darabra szaggatja az arcunkat, egymás darabjait rakjuk újra össze, galambcsőrünkkel rakjuk egymásra össze, remeg a tükörcsillár, ennyi fény, micsoda kék... mennyi kék...

ELSBETH
MENNYI KÉK...

HELGA

Most a tó kékje. Nem tükörkék-télkék. Pedig nyár van. Koranyár. Fekszünk a csónakban. Utána. Szégyelli a szerelem látható jeleit. A kékbe, a télkékbe ugrana, de itt vagyok és nem engedem. Mi ez? Vér? Istenem, majd kimagyarázzuk valahogy. Megsértette magát. Izzó tűkbe ült, azokkal sértette meg magát. Kigombolt blúzában lángol a melle. A tó fölötti szélben. Illatos boldog, tejbekásás, furcsa-feszes. Tejkéken feszes a melle, undorodik tőlem és imád... mert ugye így volt, Elsbeth... vagy már már akkor is beteg volt? Szeretkezésünk egy újabb epilepsziás roham volt? Csak én nem vettem észre?

ELSBETH (*mint fent*)
TÉL! KÉK TÉL!

HELGA

Kócos fészek zavart kakukkal. Kócos, sötét fészek. Fiókák szerelem, fiatal. Hová lettek? Merre mentek? Merre tűntek el?

ELSBETH (*mint fent*)
BELE A KÉKBÉ... A CSILLÁR?!

HELGA (*vált*)

Szuka! Tüzelő kis ribanc! Gyerekszuka! Ebben a családban! Csónakban!

Ebben a családban! Kapitánnyal! Ebben a családban! Csak mert egy "von"? Ennek a köpedékét hordod magadban? Ezért küldtelek Svájcba a legkitűnőbb nevelőintézetbe! Hogy meggyalázva gyere haza! Hogy befröcsköljön egy ilyen "von"? Nem érted, beteg vagy, beteg vagy, és most már az is maradsz, egész életedre... Mit akarsz te egy ilyenőtől?! Mit akarsz te ettől?!

ELSBETH (*mint fent*)

ELMENT A... ZENE... KÉK ZENE...

HELGA

Mozog a szája! Tud róla? Érzi? Ez a csodálatos, hazug mindentudó szája! Mintha beszélne! Nem, még nem tud róla. Magától mozog. De én hallom, ne féljen. Nem engedi ki a hangokat? Miért nem? Elárulják? Független életet kezdenek élni? Ettől fél?

ELSBETH (*mint fent, de most rá is mered Helgára/*)

SEGÍTSÉG... SEGÍTSÉG...

/megpróbál a kocsival elindulni, menekülni, de Helga folyton eléáll, megakadályozza ebben, Elsbeth imbolyog a tolókocsiban/

HELGA

Ha nem beszél, nem derülhet ki... hogy meggyilkolt valakit... hogy megölt engem... Karl von Wynanky kapitány vagyok, vádolom ezt a nőt azzal, hogy a halálba segített. Pedig beszerveztem közénk, meg is gyógyult, csak néha voltak rohamai, kitűnő volt az együttműködésünk. Kölnből menekültünk. Megártottak az izgalmak, és vakbélgyulladást kaptam. Ez áll Önök előtt, tisztelt bíróság az iratokban! Kivel akarta ezt elhíttetni ez a nő és miért? Amikor és az óta az ostoba bál óta ugyanolyan lángoló szerelemmel szerettem Önt... MADEMOISELLE DOCTEUR!!!

(Elsbeth felpattan, az ajtóhoz tántorog, próbálja kinyitni, zárva)

HELGA

Mitől félt? Hogy elárulom az epilepsziás görcseit? Hogy alkalmatlanná válik a feladatára? Ettől félt? Ezért ölt?

THEO HANGJA KINTRŐL

Mi történik? Annemarie... mi baj?

HELGA

De megkapta a magáét! Halva született a gyerekünk... vagy most már nem is tudom... biztos ez...?

ELSBETH (először hallani a hangját)

... EM... AHA... AM... ISIZA E... NI... Em... AHA... R... T... ÖRNYÜ... O...
ÖRNYÜ... O...

(zokog, veri az ajtót)

THEO

Bartmann doktor, azonnal nyissa ki! Felébredt az egész emelet! Hagyja ezt abba és nyissa ki az ajtót!

HELGA

Nincs a széken senki már. Eddig sem volt. Eltűnt a nincs. Nincs, aki valljon. Megnyugodhat. Ön szabad. ITT szabad. Az elmeszanatórium rácsai mögött. Elég önnek ez a szabadság? Nem elég. Ki kell törnie ebből a szabadságból. És velem kell kitörnie... Mademoiselle Docteur...!!!!!!

(Elsbeth megfordul, rámered Helgara, remeg a félelemtől. Helga váratlanul kinyitja az ajtót, Theo besiet, átöleli Elsbetehet, aki kapaszkodik a férfiba, közben kimeredt szemmel nézi a nőt, kapaszkodik a férfiba, aki nyugtatja, simogatja a haját. Helga felnevet, és látványosan kivonul./

2. jelenet

Később. HELGA, THEO

HELGA
Fürdetik.

THEO
Kinek az utasítására?

HELGA
Az enyémre.

THEO
Annemarie...

HELGA
Elsbeth. Egyelőre. Szólítsa így, egyelőre.

THEO
Nem szólítom. Nekem Annemarie marad. Nem vagyok benne biztos, hogy amit állít róla, az úgy is van. Feltételezés. A kémnő, Schlagmüller meghalt. Halott. Utána néztem. A fürdetés pedig...

HELGA
Eddig kapálódzott, sikoltozott, verte a fejét a csempéhez.

THEO
Akkor a felelősséget is...

HELGA
Ennyire fél a felelősségtől? Folyton ezt emlegeti? Jó ez? Hallja a sikoltást? Berohant ide már kétségbeesve a nővér? Nem. Fürdik és boldog.
(csönd)

THEO
Ön a székkal... ez nálunk...

HELGA
Pszichoanalízis. Amiben ön nem hisz.

THEO
Nem hiszek benne. Praktizált ön valaha?

HELGA

Elméleti szakember vagyok. És mint tudja, egy éve végeztem az egyetemen.

THEO

Az látszik. Én, egész Svájjal együtt úgy gondolom, hogy a pszichoanalitika jó játék, az orvos felvilágosultnak érzi magát, a beteg jól szórakozik, de semmi több!

HELGA

Jöhet az elektrosokk.

THEO

Vagy a legújabb sebészeti módszerek. Igen.

HELGA

Így gondolja, megismerték már annyira az agyat..

.

THEO

... annyira hogy hatékony beavatkozásokat végezhesünk, igen.

HELGA

És miért hisz, hogy a psziché maga az agy?

THEO

Feküdjön a késem alá, akkor megmutatom.

HELGA

A psziché maga az egész ember. És ennek csak koordinátorai azok az agyrészek, melyekben ön kaszabolni akar. Megrendelésre. Mert ugye, pontosan tudjuk, a német hadvezetés miféle kísérletre kéri fel mostanában az idegsebészeket. Ön most rakja le ezt a vizsgát, tévednék? Ön a katonai kísérletekben fog részt venni, igaz?

THEO

Nem érdekel a német hadvezetés! És nem bíztak meg semmivel! És soha nem vennék részt effajta munkákban!

HELGA

Majd megbízzák. Megkeresik. És maga vállalni fogja.

THEO

Miért vállalnám?!

HELGA

Megtalálják a módját, hogy vállalja. Persze, csak ha jó szakember lesz ezen a területen. A katonák nem érnek rá amatőrökkel szórakozni. Akik nem ismerik az agy koordinatív szerepét.

THEO

Koordinatív, ismerem, elég az.

HELGA

Téved. Nem elég. Tudja például, hogy Elsbethhez hasonló skizofrén beteg laboratóriumi eredménye erős nitrogénhiányt mutat ki? Egy elem hiány, egész testéből kimutatható hiánya, a vizeletéből kimutatható hiánya okozhatja többek között a skizofréniát? Mit akar maga itt felvágni?

THEO

Itassak vele folyékony nitrogént...?! Ez egyszerűen...

HELGA

Önök fiatalok beleszédültek a technikai forradalomba. Ez veszélyes lehet. Mint a gyerekek. Feltalálják az elektromos szikét, és elkezdik vele szabdalni a bútorokat.

THEO

Fiatalok?! Miről beszél? Egy frissen diplomázott orvos mondja meg nekem...

HELGA */mélyen Theo szemébe néz/*

Én nem vagyok fiatal. Maga szerint hány éves vagyok?

THEO

Engem ez nem érdekel.

HELGA

Hatvanöt.

THEO

Ne szórakozzon velem.

HELGA */nagyon komolyan/*

Nem szórakozok. Hatvanöt. Elhiszi?

Theo megzavarodik a nő erős tekintetétől, hátrálni kezd az ajtó felé, Helga

felkacag/

HELGA

Ostoba. A saját szemének nem hisz. Képes lenne bevenni, hogy hatvanöt vagyok. Ha maga ennyire bizonytalan, mit várjanak itt a betegek?

THEO */folytatja/*

Önök, a pszichoanalitika teoretikusai pedig igyekeznek átmenteni elavult nézeteiket, tudományos öltönybe bujtatva a technikai forradalom ellenében.

HELGA

Ön harmincegy évesen konzervatív?

THEO

Nem, én igyekszem józan lenni.

HELGA

Önre itt Svájcban nagy karrier vár.

THEO

Köszönöm.

HELGA

Érintkezett már szexuálisan valamelyik betegével?

THEO

MICSODA?????!!!!!!

HELGA

Elsbeth például. Vagy csak velem?

THEO

Ezt követelem...!

HELGA

Tehát igen.

THEO

NEM!

HELGA

Fiatal, jóképű orvos. Évek óta elzárva a külvilágtól. Fiatalon elvesztett szülők. Negyvenes éveiben járó, titokzatos, gyönyörű nő, orvosilag izgató

ritka betegségben, némi climacteriális depresszióval, fogékonyabb az örömökre, és ez látszik rajta; ön csak jót tesz vele, mi hát a baj?

THEO

Önt a svájci egészségügyi kormányzat arra hatalmazta fel, hogy Annemarie Lessert alaposan kivizsgálja...

HELGA

Elsbeth Schragmüller. Mondtam már.

THEO

Én nem vagyok a betege doktor Bartmann!

HELGA

Önök, fiatalon elhunytában lévő konzervatív elmeorvosok a szexuálterápiára nagy súlyt szoktak fektetni, ezért gondoltam csak, semmi másért. Párbajoznunk nem kell. Az ön elődei a szexuálterápia mögé bújva elégítették ki mocskos vágyaikat a nőbetegeken, ideje lenne ennek már véget vetni.

THEO

Az én konzervativizmusom...

HELGA

Ha ön most jön a késével...

THEO

MIÉRT NEM HAGYJA MÁR HOGY VÉGIGMONDJAK VALAMIT IS?!

HELGA

Bocsánat. Tessék.

THEO (*remeg az indulattól*)

Most már... nem tudom...

HELGA

Ön kése alá venné Elsbeth agyát, lehet, elpusztítja benne ezt a szexuális készséget. Nem fél?

THEO

Nincs szándékomban megműteni a beteget!!

HELGA
Megértem.

THEO
Meddig szándékozik... kezelni a betegemet?

HELGA
Még eldöntöm.

THEO
Évek óta nem szólt egy szót sem.

HELGA
Szexuálterápia közben sem? Vigyázzon, orvosok vagyunk egymás között!

(csönd)

THEO
De igen... összefüggéstelen szavakat... én ismerem a szimbólumnyelvét az elmebetegeknek, de ez nem az... ezt nem ismerem... ez rendkívül... furcsa volt...

HELGA
Én is így gondoltam.

THEO
Nyilván meg van győződve arról, hogy önnek megszólal.

HELGA
Igen. Én nem az agyában kívánok kutakodni, hanem a múltjában.

THEO
A múltjában...?

HELGA
A titkaiban, barátom. Mert ez a nő a TITKAITÓL beteg. Nem a harmadik lebeny negyedik redőjétől. A titoktól, amit cipel, és amit nem tud letenni. Emlékezzék rá.

(kicsapódik az ajtó, lassan megjelenik tolókosiban Elsbeth, maga hajtja a kocsit, megfürdött, tiszta szép ruhában, ápolt hajjal. Furcsán mosolyog.)

HELGA Elsbeth Schragmüller, ön óráról órára szebb lesz. Jólesett a fürdő?

(a nő nem szól, nem bólint, nem reagál. Theo önkéntelenül elmosolyodik, amit Helga észrevesz)/

HELGA

I beg your pardon, are you a painter, madame?

ELSBETH

Yes, I m going to bath.

HELGA

To the..sea-side?

ELSBETH

Yes, of course. In Isle of Wight the weather in this season optimal to bath in the sea.

/Theo döbbenten lép közelebb/

THEO

Ezek szerint csak az angolra...hiszen ez...

/Helga vág egy fintort Theo felé, majd folytatja/

HELGA

Min dolgozik éppen, művésznő?

ELSBETH

Ó, a festők a legritkább esetben beszélnek a munkájukról, mielőtt elkészülnek vele.

HELGA

Itt Isle of Wigh-ban ritkán látni festőt, női festőt pedig eleddig soha. Ne csodálkozzék, ha a birkapásztor állandóan ön körül legeltet, a birkák pedig elpusztulnak, mert hetek óta ugyanazt a területet legelik.

ELSBETH

Megragadott a kék és a narancs találkozása ezen a szigeten. Pár tengeri mérföld csak ide Anglia, az pedig mérhetetlenül szürke. Ez is angol terület, de itt színek vannak. Tudja, mintha az önök néplelke idesürösödött volna, erre a déli pontra.

HELGA

Ha nem haragszik, művésznő, kérdeznék valamit.

ELSBETH

Nem, addig dolgozom. Kérdezzen csak.

HELGA

Ön napfelkeltekor meztelenül fest a parton.

ELSBETH

Egyesülni akarok a színekkel. A hajnali színekben még sohasem csalódtam. Örömet okoznak. Ezt csak meztelenül lehet elviselni. A szél belém fújja a színeket. A combom közé. Kék és narancs. Kedvemre valók. Ekkor tudok igazán festeni. A nap többi részében csak vázlatokat készítek.

HELGA

Tudja, hogy Yorktown, e kis halászfalu valamennyi férfilakója mostanában váratlanul korán kelő lett?

ELSBETH

Nem érdekel. Amíg nem zavarnak.

HELGA

Tudja, hogy a sziget másik felén az angol királyi hadsereg újfajta haditechnikát gyakorol, melyet a németek ellen kívánnak bevetni egy hónap múlva a nyugati fronton?

ELSBETH

Igazán? Nem tudtam. Engem nem érdekel a háború. Hagyjon dolgozni.

HELGA

Én a királyi hadsereg ezredese vagyok. ÖN, kisasszony, botránnyosan viselkedik. Az egész sziget önről beszél. A katonáim nem tudnak koncentrálni a feladatukra.

ELSBETH

Nos, akkor tudomásul veszem, és összepakolok.

HELGA

Ellenkezőleg. Meghívom a kantinba egy ebédre. A katonáim istenként fognak tisztelni, ha önnel látnak majd együtt. Amúgy pedig kegyed elragadóan kedvemre való.

ELSBETH

Ön nem köntörfalazik, ezredes.

HELGA

Katona vagyok, nem almapuding. Nos, eljön velem a támaszpontra?

ELSBETH

Örömmel.

(Helga váratlanul Elsbeth elé löki Theot)

HELGA

Jó volt velem, kisasszony?

ELSBETH

Ó nem nagyon. *(nézi Theot)* Egész végig vártam, mikor lesz már vége. Az angol az ágyban kibírhatatlan. Kis undor, kis hányinger, vége.

THEO

Ezt most kinek mondta?

HELGA

Ki tudja? De ön, kisasszony, orosz festőművész, amit akart, azt elérte?

ELSBETH

Isle of Wight-on a kék és a narancs csodálatos keverékével találkozhattam. Köszönöm az Önök szigetének ezt az élményt.

HELGA

Szálljon ki a kocsiból, magam kísérem a hajóhoz.

(Elsbeth kiszáll a tolókocsiból, elindul az ágy felé)

HELGA *(hangot vált)*

Margarete Gertrud Zelle vagyok! Engedjenek hozzá! Ej, ne fogdosson! Kedvesem! Mit hallok! Meztelenül festettél odaát? Micsoda ötlet! Micsoda merészség!

ELSBETH

Nem ismerem ezt a nőt.

HELGA

Persze, hivatalosan én sem ismerlek. De most egészen felizgattál Nem iszunk meg valamit? Micsoda nagy fogás lenne, ha együtt, mi ketten, mi? Megbolondulnának a franciák.

ELSBETH

Ezzel ne tréfálj.

HELGA

Mata Hari! Ezt a nevet találták ki nekem! Tetszik?

ELSBETH

Nem. Nem tetszik.

HELGA

Ó, hogy nem lehettem ott! Hogy nem láthattam azt a kis ravasz testedet! Te én már undorodom a férfikunsaftoktól, nem tartunk ketten egy kis házibulit... Mutatok pár eredeti maláj...

ELSBETH

NEM! NEM! NEM!

(levágódik az ágyra, csönd)

HELGA

Hagyja. Pihen. Fárasztó lehetett számára ez a pár perc.

THEO

Beszél!

HELGA

Nem, nem beszél. Emlékezik. Én attól tartok, ő maga nem is tudja, hogy mozgott a szája, és beszélt...

THEO

Nyilván a maradék nitrogén szólalt meg... nézze, én nem tudom, mi az, amit csinál. De ha ön szerepjátszóra kényszeríti, szerepzavarba kergeti, azzal többet árt, mint használ. Ezzel remélem tisztában van. Akkor már inkább a hideg pakolás.

HELGA

Meglátjuk. De egyelőre ne féltse őt.

THEO

Mi a célja ezzel az egésszel? A gyógyuláson kívül?

HELGA

Azon kívül semmi.

THEO

És ha tegyük fel...meggyógyul...mit tesz majd vele?

HELGA
Én?!

THEO
Ne becsüljön le, doktornő. Az ön viselkedését is ki tudom analizálni. A szakmám. Ne felejtse el.

HELGA
Ez a nő a diplomamunkám.

THEO
Érdekes rezgést érzékelek a fülcimpájánál, doktornő. Azt hiszem, jobb lesz, ha utánanézek önnek. Talán telefonozok arra a híres pesti egyetemre.

HELGA
Nem kell. Felesleges költség lenne.

THEO
Gondolja?

Theo kimegy, Helga elgondolkodva néz utána.

3. jelenet

Később. THEO, ELSBETH, majd HELGA. Theo bejön, Elsbeth fekszik az ágyon, megmozdul, Theora néz, majd a szobából nyíló másik ajtó felé, amely mögött Helga pakolászik, csak a hangokat halljuk.

THEO

Nekem is megmondhattad volna. Hogy festő vagy. Hogy művész vagy.

ELSBETH...

THEO

Könnyebben kezelhettelek volna... a művészekkel egészen más... a művészet maga a skizofrénia egyik formája, elmebaj, nem gyógyítható, de hatásosan kezelhető. Szakirodalom van rá. Vásznat, ecseteket hoztam volna neked. Mennyi mindent megtudhattam volna a képeid alapján rólad.

ELSBETH...

THEO

Tudom, hogy hallod, hogy beszélek, nem tudom, érted-e, amit mondok. Alábecsültelek, velem ezért nem beszélsz. Pedig én nem mászkálok be éjjel a női kórtermekbe, mint az orvosaim. Ez az örült magyar nő látta az első pillanatban, hogy vonzódok hozzád... a testedet megérintettem... úgy hogy nem tudtam... *(megremeg, megszédül egy pillanatra)*... hogy azt hittem, üres csigaházat szorongatok, a szépségéért rakom üveg mögé, én nem tudtam, hogy élnek benne, hogy lélegeznek benne. Csigaházad, érted... a tesből, húsból való csigaházad... belebújnék, otthon érezném magam ebvben a csigaházban... ha ott laksz még, ha te is élsz még..ha nem csak az üres mésház falaihoz kell bújnom..ugye, élsz még? Ugye, bent vagy még...csigabiga..bent vagy, igen?

ELSBETH...

THEO *(halkan, egyszerűen)*

Bocsáss meg nekem ezért, Annemarie, vagy ki a fene vagy. Kicsi művészem. Kicsi festőm. Megfürödtél. Ez a kórház bűdös. Most tudom csak. nem éreztem rajtad a szagot eddig. De most érzem, mert te tiszta lettél. Tiszta lesz ez a kórház is. Az életem. Minden. Felöltöztél. Milyen szép vagy.

(hozzálép, meg akarja simogatni a haját, Elsbeth állati hangot hallatva odébb ugrik. Megjelenik az ajtóban Helga, hatalmas sváb parasztkendő a fején, hosszú parasztszoknyát visel, Theo meglátja, kis híján elájul)

HELGA
Megpróbált beszélgetni veled?

THEO
Őn itt volt...a másik szobában?

HELGA
Azt hittem, elég hangosan készülődök.

THEO
Nem vettem észre...mindent hallott?

HELGA
Nem lepődtem meg semmin, ha erre kíváncsi.

THEO
Szeretném megmagyarázni...

HELGA
Nem kell. Most hová megy? Maradhat.

THEO
Azt mondta, a terapeuta és beteg...

HELGA
Tanítványommá fogadom. Beverem abba a konzervatív agyába a pszichoanalitikát. Vagy ha így nem megy, akkor megmútóm.

THEO *(végigméri a nőt)*
Nem biztos hogy...

HELGA
Megy, vagy marad?

THEO Maradok.

(HELGA rendezkedik, pakol, lámpákat állít be, Theo érdeklődve figyel, Elsbeth nem néz egyikükre sem)

HELGA
HOVÁ FUTSZ TE BOLOND HILDE? HOVÁ?!

ELSBETH

Hagyjon néném, megyek én a vasútnak! A vasút elé!

HELGA

Miért te?!

ELSBETH

Tudja aztat maga! Mit tudja aztat maga? Szét köll vágatni a lábomat, a szégyenemet a vasúttal!

HELGA

Ha utolérlek, felpofozlak, én mondom...

ELSBETH

Látja, néném, már jön is, ott messze, látja! Jó bölöm vastag kerekei, éles élei alá ugrom!

HELGA

Emiatt a kese legény miatt! Pár hete mióta nálunk vagy megszerettünk ám, jól is fejsz, maradhatnál, befogadunk mink, az öreg is, én is, nyughass már meg!

ELSBETH

Maguk jó emberek! De nekem szégyenem van! Megcsalt!

HELGA

Majd feleségül vesz, aztán visszaadod neki! Mint én is! Mit kell ezért rohanni! A vasútnak!

(Helga ismét elé löki Theot)

HELGA

Annyira bírtad, te?

ELSBETH *(ránéz Theora)*

Annyira. Nagyon. De már jön! Jön a vasút!

HELGA *(elrácigálja Theot)*

Nem tudok jobban futni, te! Nem bírlak, te lány...

ELSBETH

A füst! A sok füst a kerekéből, a tetejéből!

HELGA

Jön már! Ideér!

ELSBETH

Erre jön, itt fekszem a síneken, bolond nap, sikerül-e, bolond nap, mit nézel, véget ér a szégyenem, néném, hogy dübörög, hogy fekete, hogy vas, hogy kegyetlen, vágjon széjjel, vágjon széjjel... MOST! MOST!

Ójajszégyenemreédesistenemmáriaaszüzanyasegítsenekmiacsodamicsoadaeznemmegálltabaromegyméterretöllemnem megálltez?!

(Helga ledobja a kendőt, alatta tisztí egyenruha)

HELGA

Nyugodjék meg, kislány. Ne sikoltozzon. Jó helyen van.

ELSBETH

Ó, a tiszturak... én dögölni akartam a vasúttal... vagy már meg is haltam? A tisztúr a jóisten?

HELGA

Majdnem, Belga vezérkari tiszték vagyunk.

ELSBETH

Jaj, már azt hittem a németek, megbocsásson, tisztúr...

HELGA

Ne sírj, gyermekem.

ELSBETH

Megölték Liftiget. A szemét németje. Pedig milyen szép katona volt.

HELGA

Faludbeli?

ELSBETH

Falumbeli. Szép magas gyerek. Mocskos németek...

HELGA

Ezért vetetted magad a vasút elé?

ELSBETH

Ezért, csókolom a kezét, hogy lenne értelme az életemnek nélküle? Egész nap fejek, fejek, de nélküle, mit ér az?

HELGA

Ej, ej, hát van itt vagy húsz vezérkari tiszt...

ELSBETH

Jó, csak kifújom az orromat...

HELGA

Hé te, az titkos haditérkép, teszed le... Elviszünk Lüchtigbe, ott elfelejtetted a te Liftingedet.

ELSBETH

De emiatt a vasút miatt orvosok kezébe nem kerülhetek ám...

HELGA

Egészen más kezekbe kerülsz addig. Lüchtig még legalább tíz óra. Addig mi elszórakoztatunk...

ELSBETH

Ó, a tiszturak olyannyira jók, de én nem tudom elfelejteni a Liftingemet...

HELGA

Az nem is kell, az nekünk mindegy. *(Elsbeth nagyot kacag, elfordul, majd vissza, de már egy másik arccal. Idétlen fintor, hülyelánypofa. Helga ránéz, cselekszik: derekára köti a kendőt.)*

HELGA

Ta-ka-ríííít! Felmos!! Érti?

ELSBETH

Hihi... hihi...

HELGA

Ilyent kerestünk. Aki hülye is, süket is, de dolgozni tud. Örülsz neki?

ELSBETH

Hihihhi...

HELGA

Ej de idegesítő ez a hülye vigyorod. Én sokat ne lássalak.

ELSBETH

Em... Em!

HELGA Húsz frank egy hétre, de...

ELSBETH
Hoppáhé! Hú fra! Hoppáré!

HELGA
Ha örülsz neki, akkor tizenöt.

ELSBETH
Örül! Örül!

HELGA
Ebbe a garniszállóba titkos urak járnak, ez nem egyszerű garniszálló! Úgy, te ezt nem érted?

ELSBETH
Éem! Éem!

HELGA
Akkor jó. Hülye vagy, akkor jó. Nem nyúlsz semmihez. A szemetet az urak maguk ürítik ki. Ahhoz se nyúlsz. És ha valamelyik a szoknyád alá nyúl, hagyod. Bár ezeknek... rád...

ELSBETH
Neahom! Neahom!

HELGA
Dehogynem! Van hogy pénzt is adnak érte. Szerencséd, hogy van ajánlóleveled... csak mert hülye vagy, még nem vettünk volna fel. Indulás! Felmosás! Felmosóvíz!

ELSBETH
Uha! Uha!

HELGA
Szerencsétlen. De ha ez kell nekik...

THEO
Helga, ki ez a nő?

HELGA
Hallgasson, maga szerencsétlen, hallgasson!

ELSBETH
Miontega oy Pedro y Sabberra chilei földbirtokos özvegye vagyok.

HELGA

Ne haragudjon, hogy magára szóltam. Jól tette, hogy kérdezett...

ELSBETH

Harmincmilliót hoztam elhunyt férjem rám hagyott örökségéből, a spanyol kormányhoz fordulok, hogy segítsen ebből a pénzből vöröskeresztes alakulatokat szervezni. Nem! Ne tapsoljanak! Mi chileiek nem szeretjük a tapsot! Indulhatnánk a nyugati frontra a sebesült katonák megsegítésére! Egész életemet ennek a célnak kívánom szentelni.

HELGA

Tengeralattjáróval jött Spanyolországba? Igaz a hír?

ELSBETH

Hosszú utat tettem meg ezért. Az önök kormánya minden segítséget megadott ahhoz, hogy alakulataimat elindíthassam. Köszönet érte.

HELGA

Először volt a tenger alatt? Mit látott? Látott valamit?

ELSBETH

Hét kitűnő spanyol úrinő már mellém állt! Várom e jeles társaságból a többiek jelentkezését is! Minden pénz, minden fáradtság kevés, ha a németek ellen harcoló hőseinkről van szó!

HELGA

Furcsa halakat látott-e? Van ablaka egyáltalán egy ilyen tengeralattjárónak?

ELSBETH

(erőlködve, megzavarva Helga kérdéseitől) Minden... betegre... szüksége van... a hazának... a németek ellen... most... tekeredik... megfojt...

HELGA

Milyen felségjelű volt az a tengeralattjáró? Korallok, zátonyok. Rég érezhette magát ennyire szabadnak, pedig tulajdonképpen be van zárva egy vascsőbe. De maga a vascső falán keresztül is érezte a mélységet, és tudta, ezzel a mélységgel a háta mögött már semmi sem állíthatja meg!

ELSBETH

Holnap indulna egy de vissza csak ha mindent magunk megtettünk amit a korcs német hadsereg elpusztítani mindent elpusztítani!

HELGA

Ez volt a magának való! A kokain és a morfium, száguldás a mélyben, keménykötésű férfiakkal. Így volt?!

ELSBETH

Csakis... a franciák... csak a sebesült... franciák... gyűjtést kell szervezni, járni a táborokat, halkán szól az amerikai zene, megsimogatni a borostás, fertőzött arcokat! Igen ezt szerettem igazán! Nem érdekelt a nyitott sebek bűze, a vizelet szaga, a könyörtelenség szaga, a testszag, a bomló lélek szaga! Egy valami érdekel! Hogy segítek rajtuk!

HELGA (*THEONAK*)

Sokkal erősebb, mint hittem.

THEO (*Bizonytalanul*)

Valóban?

HELGA

Na várjál csak... (*levágódik Elsbeth mellé az ágyra*)

HELGA

Felémhajolt! Ó az! Fogják el! Fogják el!!!!

ELSBETH

René! René Austin! Mit keresel te itt...

HELGA

Rohadt szajha! Hazaáruló! Kapják el!

ELSBETH

Ne sipákolj, René. Nem, köszönöm, a belga kapitány félrebeszél! Folytassák a munkát, köszönöm, majd én megnyugtatom... Ne sipákolj, René, a te szétlőtt tüdőddel ez nem egy okos ötlet...

HELGA

Hilde! Hilde Hugen! Mit keresel... te itt jótékony... ölni jöttél... megint?

ELSBETH

Te a tábori kórházamban fekszel, René.

HELGA

De én tudom rólad...tudom, hogy kém vagy...

ELSBETH

Te tudod. Rendben van. Ez a tábori kórház az én pénzemmel gazdálkodik, senkinek sem tűnik fel, ha egy szétlőtt mellkasú belga kapitány jobblétre szenderül. Úgyhogy viselkedj rendesen. Látod ezt a tenyerembe. Kicsi fecskendő. Hallgass, René, megúszhatod.

HELGA

Megtudtam aztán mindent rólad!

ELSBETH

És? Kit érdekel?

HELGA

Hiszen mi együtt kocsikáztunk Brüsszelben!

ELSBETH

Tudom.

HELGA

Csókolóztunk! Istenem, ilyen emlékek, ilyen nővel...

ELSBETH

Jól áll neked a vér, René.

HELGA

Láttam a kocsimat kiégve! A szakadékban! Amin elmenekültél, mikor megtudtam, hogy ki vagy valójában! Kiégett roncs... azt hittem... sajnáltalak, érted, én sajnáltalak, mert szerettelek te mocskos hazaáruló, te... de legalább láthattalak, mielőtt...

ELSBETH

A kocsi lezuhant, de én még előbb kiugrottam. Nyugodj meg.

HELGA

Azt mondtad, festő vagy... mellettem dolgoztál, szerettem amikor dolgoztál... meztelenül festettél, néztelek az ágyból...

ELSBETH

Igen, a te lakásodba érdekesen vándoroltak be a fények... Talán a bazilika aranykupolája miatt, szemben az ablakaidal... Mi a baj...? René?

HELGA

Nincs baj. Csak megdöglöm. Többek között az ilyenek miatt, mint te vagy...
tele van repesszel a tudóm...

ELSBETH

Igen, látom. Meghalsz, René.

HELGA

Most... lebuktathattalak volna...

ELSBETH

Senki sem hinne neked.

HELGA

Micsoda tested volt Erre a testre gondolok majd, a megdöglésem
pillanatában... és ezt viszem magammal az isten országába... a te gyalázatos...
zöldszagú... megosztott... de gyönyörű testedet...

ELSBETH

Szegény kis René, el ne vidd, mi marad nekem?

HELGA

Mondd, hogy szerettél, mielőtt...

ELSBETH

Nem szerettelek. Illetve ez így nem pontos. Téged jobban kedveltelek, mint a
többiekét...

HELGA

Többiekét? Hány ezren? Hány tízezren voltak? Ki a te igazi szerelmed?

ELSBETH (*komolyan*)

A hazám.

HELGA

Az! A kurva hazád, az!

ELSBETH

Halj meg, René. Nincs értelme már, hogy szenvedsz. És itt a testem
búcsúzóul. Látod. Kigombolom a blúzom. Vigyázz, csak te láthatod. Vidd ezt
el. Vidd el magaddal. Nekem soha nem kellett...

(*kiesik a szerepből, felugrik, belemar a saját arcába*)

ELSBETH
NEKEM SOHA NEM KELLETT!!!!

(eszelősen forogni kezd, leveti magát a földre, Helga is felugrik az ágyról)

HELGA *(Theonak)* Szájpecket, nyelvleszorítót; gyorsan!

(Theo zavartan kifut, Helga nagy erővel megfogja a nő vállát, magához emeli.)

HELGA Skizofrénia hebeprenica! Ez a neve a maga betegségének, mademoiselle Docteur! A skizofréniát azt tudja, mi! A másik szó: a HEBE. Az ifjúság istennője! Az örök ifjúságé! Értette?
(érkezik Theo, de Elsbeth már nem kapálódzik, már csak hangtalanul sír, Helga elengedi, fogja a ruhákat és kiindul.)

HELGA Megizzasztott. Lezuhanyzom.

(kimegy. Elsbeth most először ránéz a műszerekkel zavartan ácsorgó Theora)

ELSBETH
Eööö...ööömeööööö!!

/Theo döbbenten néz a nőre, nem érti, Elsbeth egyre hangosabban akar közölni valamit, Theo közelebb megy hozzá, de Elsbeth felugrik az ágyon, hátrál. Theo felemeli a kezét, majd lassan kihátrál az ajtón. Elsbeth sírva esik vissza az ágyára./

II. rész

I. jelenet

Éjszaka. A szín sötét, ablakból valami derengés a rácsokon át. Megjelenik egy petróleumlámpát maga előtt tartva THEO. Egy szál fehér köpenyben, kilógnak alóla csupasz lábszárai. Az ágyon kupac.

THEO

Annemarie... Elisabeth... Gyógyulsz. Hiszem, hogy gyógyulsz. Nem tudom, ki valójában ez a magyar, és mit akar. De gyógyulsz. Hihetetlen öröm ez nekem. Hálás vagyok, hogy... megnyíltál... akkor is, ha nem nekem. Sokkal nehezebben viseltem volna el a ránk váró éveket, ha elborult elmével látlak továbbra is, és nem tudok segíteni rajtad. Nem viseltem volna el, hogy elvigyenek innen. Hazudoztam volna a végtelenségig. Helgának igaza volt. Hasonlítasz anyámra. Ezek az idétlen freudista közhelyek! Anyakomplexus. Abban tévednek, hogy ezek egyedi esetek. Nem, ez jellemző ránk igazán, a csordára, a kétlábú, zabáló beszélő lényekre. Nekem szólaltál meg először, akkor amikor először az enyém lettél. Én azt akarom, hogy meggyógyulj, és hozzám szólj utoljára is. Akár neked, akár nekem jön el előbb az az utolsó óra. És most odabújok újra, és hallgatlak. Most már jobban tudok hallgatni, egyre többet tudok rólad. Bízz bennem. Hallod, Annemarie Elisabeth?

(megmozdul a kupac, HELGA felül az ágyon)

HELGA

Hány óra?

THEO *(kétségbeesésében automatikusan válaszol)*

Fél kettő.

HELGA

Mit keres itt?

THEO

Hol van...

HELGA

A szobámban. Átvitettem. Cseréltünk.

THEO

Megnéztem a laboreredményeit. Minimális a nitrogéntartalom.

HELGA

Azért jött, hogy ezt közölje velem?

THEO

Mégis hogy képzeli?

HELGA

Mit?

THEO

Hogy az engedélyem nélkül cipelteti a betegeket...

HELGA

Maga hogy néz ki? Hogy áll itt? Egy szál fehér köpenyben...

THEO

Ez az én intézetem...

HELGA

Nem engedhetem, hogy elrontsa a terápiás sorozatomat.

THEO

Miért gondolja...

HELGA

Halad, folyamatosan előre. Nem akarom, hogy bárki kisiklassa.

THEO

Megszólalt magának! Hát nekem is megszólalt!

HELGA

Szeretkezés közben.

THEO

Úgy van.

HELGA

És ezt a szexuálterápiája eredményének tartja?

THEO

Feltétlenül... én a libidó felől közelítem meg a problémát... Miért tisztességtelenebb ez, mint az öné...

HELGA

Ilyen ügyesen még nem magyarázták meg azt az alantas, állati vágyat, amiért egy orvos a nőbetegére fekszik.

THEO

Nem beszélhet így velem! Nekem tudományos eredményeim vannak!
Elismert publikációk!

HELGA

Önnek üldözési mániája van. Én nem állítottam, hogy tisztességtelen. Csak félreérthető. Miket mondott?

THEO

Maga alattomosan halad a lelke felé, szerepeket játszik, hazudozik, én a természetes, az isteni úton haladok...

HELGA

Miket mondott?

THEO

Kicsoda?

HELGA

Szeretkezés közben. Ejakuláció közben szavakat sikoltott, igaz.

THEO

Igaz. Ezért csináltam az egészet.

HELGA

Miről beszélt?

THEO

Összefüggéstelenül... mindenfélét...

HELGA

Például?

THEO

Sínek... utak... lőállások... Nyilvánvalóan olvasmányélményei...bár, most, hogy tudom, hogy a német kémiszolgálatnak...

HELGA

Nyilvánvalóan. Tovább.

THEO

Felvonulási terv... erőművek... míg nem tudtam, hogy a titkosszolgálatnál volt, míg maga erről nem tájékoztatott, nem tudtam mire vélni ezeket, de most már egyértelmű. Miért érdekli ez ennyire?

HELGA

A sokkterápia milyen eredménnyel járt?

THEO

Nem sokkolom a betegeimet.

HELGA

De igen. Minden elmeorvos sokkol, csak nem vallja be.

THEO

Én nem.

HELGA

Ne hazudjon. A gyógyulása érdekében tudnom kell róla mindent.

csönd

THEO

Nyugodtabb lett: határozottan.

HELGA

Próbálta morfiummal?

THEO

Dehogy, mit képzél... jut eszembe, utána kell nézнем valaki lopja a morfiomot...

HELGA

Pedig meglepődött volna az eredménnyen. Mit tud a beteg előéletéről? Azon kívül, amit én elmondtam magának?

THEO

Semmit. Üres a kartonja. Hozzá tartozói nincsenek, vagy nem tudunk róluk. De most már utánanézhettek, már ismerem a személyazonosságát..utána is fogok nézni...

HELGA */váratlanul nagyon keményen/*
Meg ne próbálja. Meg ne próbálja, hogy utánanézz!!!

THEO
Miért...

HELGA
Hallgasson rám. Ne nézzen utána.

THEO
Kicsoda maga...maga is ezeknek...

HELGA
De az értelmes szavak mellett értelmetlenekkel is találkozott... amikor beszélt
itt éjjel magának...

THEO
Igen. De úgy tűnt, ő pontosan ismeri az értelmüket, csak én nem...

HELGA
Szeretkezés? Normális?

THEO
Felfokozott.

HELGA
Ügyes?

THEO
Mi...

HELGA
Az aktusbeli cselekvései valamiféle gyakorlottságról árulkodtak?

THEO
Kifejezetten.

HELGA
Ezért gondolta úgy, hogy erről a területről kell közelednie hozzá. Mivel talált
egy normális viselkedésmódot nála a zavart mindennapjaiban.

THEO
Igen.

HELGA

Én meg azt hittem, beleszeretett.

/Helga mosolyog, átható pillantást vet Theóra, amitől az megzavarodik/

THEO

De most már érti, hogy nem.

HELGA

Ön ügyes orvos lehet. A szanatóriumban is tisztelik. Fiatal kora ellenére. És nagyon...jó kiállású...nagyobb szükségemben még azt is mondanám, maga egy vonzó férfi...

THEO

Miért baj az...

HELGA

Nem baj. Csak az ember élete során kis adagokban az elmebaj minden válfaján keresztül megy. És minél öregebb, annál inkább tudja ezt hasznosítani a munkájában.

THEO

Lehet.

HELGA

Írni irt? Rajzolt?

THEO

Írni irt. Sokkterápia után.

HELGA

Megmutatná?

THEO

A szobámban...

HELGA

Mik azok?

THEO

Betűk egymás fölött, egymás alatt, különös rendszerekben. Nem tudtam megfejteni őket. És nevek...azok biztosan. Nevek. És a nevek mellett valami

kódolt jelek.

HELGA
Meg számok.

THEO
Ritkán.

HELGA
Továbbította ezeket valahová?

THEO
Nem. Bár borítékba rakta...

HELGA
Borítékba?!

THEO
Igent de címeket nem irt rá... illetve egyszer... egy félbevágott krumplival megpróbálta... én meg kérdezgettem, kinek szólnak ezek a levelek?

HELGA
Soha nem válaszolt.

THEO
Soha.

HELGA
Nem lepődött meg túlságosan, amikor folyamatosan beszélni kezdett nekem az ön füle hallatára...

THEO
Nem. Tisztában vagyok vele, hogy a skizofrén betegek nem felejtik el a beszédet. Olykor évtizedekig hallgatnak, míg egy váratlan élmény...

HELGA
Váratlan élmény..

THEO
Én a szexuális együttétet is kezdetben annak hittem.

HELGA
Hát az nála...váratlan..nálam nem annyira. Én várom.

THEO

Ön nem érzett hasonló vonzalmat soha egyetlen páciensénél sem? Már úgy értem, a férfibetegnél?

HELGA

Nem, én normális vagyok. Bár most, hogy itt van éjjel, érzek valamit. Hisz már egy kicsit a módszeremben?

THEO

Azt hiszem, némely ponton felül kell vizsgálnom az eddigi... meggyőződésemet.

HELGA

Az ebben a korban nem árt.

THEO

Mivel... engedje meg... bámulatos, amit művelt vele...

HELGA

Ezt így, egy szál fehér köpenyben, felajzva a terápiás gyakorlat gondolatától elég komikus hallani öntől.

THEO

Megegyeztünk, hogy tudományos alapon...

HELGA

Persze... jó éjszakát.

(Teo mozdulna, de fogva tartja a nő pillantása, aztán Helga meg is fogja a férfi kezét, és közelebb húzza magához)

HELGA

Gondolt már arra, mit tenne, ha egy ilyen terápia után a beteg teherbe esne?

THEO *(idegesen)*

Elköltöztetném a beteget, segítenék a gyermek kihordásában, és magánbetegként ápolnám őt, ameddig lehet.

HELGA

Akkor is segítene kihordani, ha tudná, hogy Elsbeth édesanyja is skizofrén volt?

THEO

A kérdés így akadémikus. A skizofrénia nem feltétlenül öröklődik.

HELGA

Ön valóban... mély érzelmeket táplál ez iránt a nő iránt. És megértem, miért. Talán, más korszakában meg is érdekelte volna.

Megcsókolja Theot, aki döbbenten áll.

HELGA

Érdekel a terápiája. Most maga jön.

THEO

Nem képzelem?! Nem képzelem, hogy elárulom őt?! Őt?!

HELGA

Ő a betege.

THEO

Nem...soha...soha nem!!!!!!!!!!!!!!

Egy eszelős sietségével rohan ki, Helga nagyot kacag.

2. jelenet

Később. Elsbeth, Helga

HELGA

Hallgatom, mademoiselle.

ELSBETH... börtönben voltam és meg kellett enni... ez arany, csak nem vetkőzöm le meztelenre... járványban vagyok, ilyenkor nem szoktam szivarozni, ilyenre még nem vagyok kitanítva. Nem tudja, aki ellopott, vagy elvitt... ha ön tudná... ha orvosnak készülnek, ilyen lánynak nincs szerencséje, azt mindig kidobják, ha ilyen szolga mellett van, látom, mire nevelik ki... hülyének elég hülye a nő...

(nyílik az ajtó, belép THEO, Helga int, hogy maradjon csöndben, Theo áll, figyel, Elsbeth is megzavarodik egy pillanatra)

HELGA

Folytassa, kérem.

ELSBETH

Nem dohányszom, csak most kaptam valami tüdőbajt, kapott maga elég betegséget, de azt nem tudja lefizetni, csak az apja katona... négy polgárim van, tudok hegedülni, zongorázni és nőket is tudok tanítani, csak még rosszalkodni nem rosszalkodtam ideáig, hacsak ezután nem... magával dumálok, hát látja... magával, magával beszél az ember, mert épp elég nyavalyája... fáj a hasam, hogy az miről való... ha orvost tanul valaki, az csak annyi mi az istennek, mi az értelme, minek tanuljon, nem veszi hasznát... az ember jobbról-balról rosszat lát... látja, mennyire slampos egy beteg, trehány nő... ha cigarettával is traktálná megmutatná, hogy fejes ember... a gyűrűt az egyik rokonunktól kaptam, ilyen börtöntitkunk van az aranykorból... fáj a hasam, járványom van... játszik anyám és Ottóné volt.. anyám Ottóné volt, királynő volt, talán még most is az... jobb ha hallgat, mert az embernek nem kell ugatni... ugye most már nem adnak enni, most már szívesebben odaadná ennek a lánynak, mert utolérte a nyavalyája... hogy fáj a hasam...

(befejezi, rámered Helgara, az keményen néz vissza)

HELGA

Nos, doktor Kappler? Mit gondol?

THEO (*boldogan*)

Egyértelmű. Zerfahrenheit. Amentiformis tudatzavar. Minden mondata világos. Mintha egy egyetemi tankönyvben olvastam volna. Tipikus.

HELGA

Hát éppen ez az...mintha könyvből...ügyes, nagyon ügyes.

Nézik egymást Elsbethtel

ELSBETH

Anyám Ottóné királynő... zongora...

HELGA

Amentiformis tudatzavar. Gondolja, hogy valaki ilyen pontosan beszélhet, ha erőtelesen skizofrén, és mondjuk kapott négy milliliter morfiumot?

THEO

Nem. Az hiszem akkor mások lennének a tudati megnyilvánulások.

HELGA

Egyetértek. Ez a nő tíz perce megkapta az anyagot.

THEO

Maga lo... maga veszi el a morfiumot a kezelőből...

HELGA

SZÓRAKOZIK VELEM? ELSBETH SCHRAGMÜLLER?!

ELSBETH

Öt év alatt teljesen kitermelődtem, most kezdem el én az ő amerikai ködtávlatait lehetőséggel bírni? Néha úgy érzem, hogy nincsen is gerinccsontom, csak bőröm, és így néztem, hogyan kel ki a karosszékből vértjével és hűti a végbelem partját.

THEO

Diagnosztizálható tudatzavar. És nem hallgat többé. Nagyszerű.

HELGA

Lát rajta valamit... ami a kábítószer hatásával lenne összefüggésben?

THEO

Nem. Semmit. Talán elcserélte...

HELGA

NEM CSERÉLTEM EL SEMMIT! Figyeljen ide, Elsbeth Schragmüller most én szavakat mondok önnek, kérem asszociáljon valamire , ezen szavak kapcsán... vagyis mondja ki gyorsan, mi jut eszébe... és nézzen már rám, a kutyakeservit...

THEO

Maga, is vett be morfiomot?

HELGA

Miért vettem volna?

THEO

Mert magán viszont mutatkoznak a tünetek. Regronális agresszió...

HELGA

Tojás.

ELSBETH

Zöld.

HELGA

Látja? Pontosan értette, mit kértem tőle!

THEO

Igen, ez nagyszerű. De ön is tudja, a skizofrén attól még, hogy megérti, mit kérnek tőle...

HELGA

Távolság.

ELSBETH

Fütyi.

HELGA

Kenyér.

ELSBETH

Hideg. Fáj.

HELGA

Mező.

ELSBETH
Kályha. Meleg. Fáj.

HELGA
Csengő.

ELSBETH
Virág. Hideg. Fáj.

HELGA
Patak.

ELSBETH
Takaró. Fáj.

HELGA
Normandia.

ELSBETH
Budapest. Nem fáj.

HELGA
Berlin.

ELSBETH
Kakilni kell. Fáj.

HELGA
Lövészárok.

ELSBETH
A doktort. Szeretem.

HELGA
Erőd.

ELSBETH
Alkonyat. Fáj.

HELGA
Távirat.

ELSBETH
A doktort kívánom.

HELGA
Ügynök.

ELSBETH
Férfi a doktor. Kívánom. Fáj.

HELGA
Család.

ELSBETH
Fáj, de kívánom a doktort.

HELGA
Apa.

ELSBETH
Nem fáj már, csak kívánom.

HELGA
Anya.

ELSBETH
Szőrös a melle. A doktornak.

HELGA
Szülés.

ELSBETH
Csak ne hazudozna a doktor.

HELGA
Kórház.

ELSBETH
Nadrágba nyúl a virágkezű, ráfolyik simára a méz.

HELGA
Csendőr.

ELSBETH
Angyal. Vérzik. Nem fáj.

HELGA
Ágyú.

ELSBETH
Gólya. Békát fáj.

HELGA
Nitrogén.

ELSBETH...

HELGA
NITROGÉN?!

ELSBETH...

THEO
Annemarie, a doktor megállapított, hogy szervezetében kevés a nitrogén, ez okozza a betegségét...

HELGA
Nitrogén?!

ELSBETH
Men modut, im za.

HELGA
Engyoh ándut, agam en ándut?

THEO
Micsoda? Mi ez?

HELGA
Visszafelé beszélt.

THEO
De maga is...

HELGA (*most veszi észre magát*)
Én is...?

THEO

Gondolom. Ön is hasonlóképp válaszolt.

HELGA

Hozzájuthatott ez a nő itt valahol elmekórtannal kapcsolatos könyvekhez?

THEO

Nem hagyunk elől ilyesmit. De ha az ön szobájában aludt az éjjel... ön meglehetősen sok szakmai jellegű könyvet hozott magával. Egyébként nem értem. Boldognak kellene lennünk, hogy Annemarie válaszolt az asszociációs gyakorlatban. Ez eddig elképzelhetetlen volt.

HELGA

Persze. Nagy öröm.

THEO

És a válaszai is... az önhöz való vonzódása... a vágy az orvos iránt, tipikus indulatáttételi megjelenítések, teljesen világos kórképet kapunk. A beteg átlépett a skizofrénia hebetruicából...

HELGA

És most? Most hogy világos a kórkép?

THEO

Ebben a stádiumban az elektrosokk kezelés rendkívül hatásos lehet.

HELGA

És mivel magyarázza a morfium hatástalanságát?

THEO

Semmivel. Nem tudom.

HELGA

Nem érti, hogy amit itt maga hallott, nem egy beteg elme tisztulása, hanem egy morfiummal befolyásolt beteg elme tisztázó képe?

THEO

Kicsit világosabban, ha megfogalmazná...

HELGA

A beteg csak akkor viselkedik az általános skizofréniát mutató módon, ha ezzel ellentétes hatású szert adtak neki.

THEO
Vagyis?

HELGA
Ez a nő csak akkor gyógyulhat, ha nem a megszokott módon terapizáljuk, hanem elmélyítjük a betegségét, amennyire csak lehet, ha minél lejjebb taszítjuk a lejtőn.

THEO
Ez ellenkezik minden...

HELGA
Lehet. De a teljes gyógyulást csak a legsúlyosabb skizofrén állapot kiváltása után érhetjük el.

THEO
De hogyan...

HELGA
Most nem zavarja, hogy mindezt a beteg előtt beszéljük meg?

THEO
Nem. Úgy gondolom, ha Annemarie valamit is felfog mindebből, az csak hasznára lehet.

HELGA
Izgatószereket kell nagyobb dózisokban adagolni. Morfium napi nyolc milliliter, koffein négy milliliter.

THEO
Ebbe bele lehet halni...

HELGA
Magának és nekem. Neki nem.

THEO
Ezért én nem vállalhatom a felelősséget.

HELGA
Szép asszony. Fiatal asszony. Meg akarja gyógyítani? Nem közömbös a betege iránt, jól tudom?

THEO

Nem, de amit ön javasol, a fele adag is biztos halál...

HELGA

Rendkívüli helyzettel állunk szemben. Rendkívüli terápiát kíván.

THEO

Nem járulok hozzá. A beteg a norm skizofrénia világos tüneteit mutatta. Felvette a kapcsolatot az orvossal. Beszél, egyértelmű reakciói vannak. Pár elektrosokk kezelés, és úgy vélem, javíthatunk az állapotán.

HELGA

Ragaszkodom a terápiámhoz!

THEO

Otthon talán. Itt azonban én vagyok a főorvos. Ön kísérletezzen a budapesti klinikán. Itt és vele nem fog.

HELGA

Sajnálom magát. A sokkterápia, és elutazásom után a beteg ugyanúgy vissza fog esni a scizokariás állapotba, mint amiben találtam.

THEO

Ez viszont már az én felelősségem.

HELGA

És ha megint epilepsziás rohama lenne..

.

THEO

Ebben a fázisban nincs epilepsziás roham.

HELGA

Akkor csak tapogassa tovább a csigaházát... az üres csigaházat... az ám, igen! Tudja, miért szólalt meg nekem a páciens az első kezelésen?

THEO

Mert a pszichoanalízis alkalmazása helyes volt.

HELGA

Nem. Mert előtte nyolc milliliter morfiumot kapott.

THEO

Annemarie... figyelj rám... Beszélni akarsz? Hallgatom...

ELSBETH (*nem néz rá*) Érzem... hogy sohasem fogok megérni az én lelki státusomra, én egy korcsa vagyok és szervezetem szitájának van a tömegekkel hatása, én ütőeresen tartom magam rendben, mikor magányosan vagyok, állandóan mozgok... itt bent a kórházban belső szerveimet mintha ragasztó fogná össze, belszervi bélcsatorna pályával mintha egyéb tekercselésekbe kapcsolnák át, saját termő vérkertem teljesen elváltozik ilyenkor, főként medencebéli kitermelésbe megyek át ha nem dolgozom... és csak csendben, némaságban tudok meglenni, nem tudom elviselni a magányom ide-oda beolvasztását... ha egy kötényt csinállok magamnak, akkor vegyék igénybe a lélegzésemet... anyám jár vásárolni és mikor hazajön olyan erővesztésem van, mintha az egész világ leszámítoztatná a sors keretével a lehetőségeinket is... valamikor gyermekkoromban le vagyok fényképezve karikával, az a sorskerék...

THEO

Hála istennek! Gyógyulsz. Ezek már... előremutató gondolatok...

(Elsbeth váratlanul görcsbe rándul, epilepsziás rohamot kap, Theo felugrik, szembetalálja magát Helgával.)

HELGA

Nem kell műszer. Semmi sem kell.

THEO

Epilepsziás rohamot kapott...

HELGA

Azt nem kaphatott, ön mondta, nem? Ha én elmegyek, minden rendben lesz, igaz? Kelljen föl a földről, Madamoisselle Doctour! Azonnal keljen fel!

THEO

Nem érti, amit mond neki...

HELGA

Nem, ugye?

*Elsbethhez megy, felrántja, állnak egymással szemben,
Elsbeth mosolyog*

HELGA

Ennek eljátszhatja a rohamot, nekem nem. Morfium kell? Kap. Csak előbb még egy kicsit elbeszélgetünk. Tudja, ki vagyok?

ELSBETH

Koranyár. Soha már, elmúlt már, koranyár.

HELGA

Igen. Jól látja.

THEO

Miről beszél?!

HELGA

Ezek is tudják már, ki maga. Azt is tudja, miért jöttem?

ELSBETH

Koraősz. Jön a csősz. Koraősz.

HELGA

Helyes. Vele játszadozhat. Velem nem. Nézzen s szemembe..és válaszoljon, hiszen már tud..már tud válaszolni, igaz?

Elsbeth nézi a nőt, aztán elkezd sírni. Zokog, rázza a sírás.

HELGA

Azonnal hagyja ezt abba! Azonnal!

Az ágyra löki Elsbethet.

THEO

Maga nem normális...mit művel vele...

HELGA

Amit kell. Mit tud maga róla? Semmit. Tizenöt éve itt van a klinikájukon és semmit sem tud róla.

Theo Elsbeth ágyához megy, megfogja a kezét.

THEO

Mademoiselle Docteur...

ELSBETH Kicsi bölcső, kicsi lány

pintyele, pintyele,
Ott fõnn lóg már, nem mozog
Ha nem fúj szél, pintyele.

HELGA

Kitúnõen végezte a munkáját. A legjobb szakember lett. A legjobb kém.
Amikor megbízást kapott első szerelmese von Wynanky kapitány
megölésére, habozás nélkül megtette.

ELSBETH

Ne hallgass szél, elpusztulsz, szél
Ha lógó halott mellé fekszel
Pintyele, pintyele...

HELGA

Nyilván õnt orvosi szempontból érdekli az eset, úgy mint jómagamat is. Nos
ebben az öt évben a beteg skizofréniája és epilepsziás rohamai megszűntek,
de teljes egészségben. Ebben az öt évben semmiféle tünetet nem produkált. Az
életéért küzdött, az egészségéért akkor, amikor kémkedett, és harcolt. És ölt.
Kicsit sokat ölt. Az indokoltnál is többet.

ELSBETH

Pedig szél, ha melléfeküdnél
Szagát csak magának õrizné
Pintyele, pintyele.

THEO

Ez a nõ? Ez a nõ ölt?

HELGA

Gondolja, hogy a hírszerzõk a sebesülteket kötözték a táborig kórházakban?

THEO

És kiket... ölt...

HELGA

Leginkább a svájciakat. A honfitársait, doktor úr. A szülei milyen
körülmények között hunytak el?

THEO

Ezt nem tudja?

HELGA

Ha tudnám is, megkérném, hogy a beteg előtt ismétlje el.

THEO

A határ közelében laktunk, és furcsa tűzpárbaj hallatszott... aztán idegen akcentussal beszélő civil ruhás emberek jöttek, “maguk nem láthattak semmit”, üvöltözték, a házunkat felgyújtották, apámat, anyámat elvitték... én elbújtam, nyolc éves voltam... hátra bújtam a kertbe... aztán átfutottam a szomszéd településre... később hozták haza a holttestüket. Favágók. Az avarba... ásták el őket... Azt akarja mondani, hogy Annemarie, vagy Elsbeth..

HELGA

Nem, azt nem mondom. De tény, hogy küldetései befejeztével rendszeresen Svájcban át menekült haza. Ebbe akkoriban több határőr vagy a határ mellett lakó ember belehalt. Igaz, Elsbeth?

ELSBETH

Pedig ha együtt lengenél
Szél a halállal, megpihennél
Pintyele, pintyele.

THEO

Ez a nő... gyilkos...

HELGA

Nem gyilkos. Hazafi. Ön hasonló helyzetben... a hazájáért... mindegy. Az a tíz-húsz svájci határőr munkaártalom.

THEO

Folytassa.

HELGA

A háború után irodai munkára rendelték. Újra elhatalmasodott rajta a régi betegsége. Akkorra már jelentős vagyont gyűjtött, ezt egy ismeretlen bankba fizette, onnan kapja az életjáradékot. És bujkált, mint morfinista, majd mint elmebeteg.

THEO

És ön... hogy kerül ön a képbe?

HELGA

Én a család orvosa vagyok Münsterben. A család megbízásából kerestem Elsbethet, és nyomoztam a múltja után, miután, mi, pszichoanalitikusok nem foguk hozzá a munkához az előélet ismerete nélkül.

THEO

Igen. Igen.

HELGA

Rosszul van?

THEO

Dehogy.

ELSBETH

Halál, a szelet szagolod
Itt ül a fenekeden
Itt van már a közeledben
Pintyele, pintyele.

THEO

Ezt most nekem énekelte! Mintha akarna tőlem valamit!

HELGA

A morfium hatása...

THEO

NEM LEHET HATÁSA A MORFIUMNAK! HISZEN
BEBIZONYOSODOTT!! Mit akar, mit akar mondani, Annemarie...

ELSBETH

Hazug halál, hazug szél
Ledöntöttél, ott fekszem
énekelsz a fa alatt
Megkerget, felszarvaz
Pintyele, pintyele.

THEO

Fa alatt fekvő holttest...

HELGA

Feleslegesen törí a fejét.

THEO

Ez a skizofrén szimbolikanyelvben az árulás...

ELSBETH

Rádól a fa a halottra
Agyvelejét fojtogatja
Nedves vérét is beissza
Pintyele, pintyele.

THEO

Az agyvelő... a kiloccsant agyvelő... veszély? Mi akar ezzel?

HELGA

Hagyja már őt, és kezdjük el...

THEO

NEM LÁTJA HOGY VALAMI ÉLETBEVÁGÓT AKAR KÖZÖLNI?!

ELSBETH

Felisszák a hangyák fel
Fel a földről, fel a fáról
Fel az édes orgonáról
Pintyele, pintyele...

THEO

Doktor Bartmann!! Kérem nevezze meg valódi nevét!

HELGA

Micsoda? Én? Megbolondult?

THEO

Felszólítom!

HELGA

Több józanságot, doktor Kappler! Ön egészen izgatott...

ELSBETH

És az édes orgonában
Az a bűdös agyvelő
Kivirágzik, magot köp ki
Pintyele, pintyele...

BARTMANN

Mivel magyarázza hogy pisztolyt találtunk a szobájában? Köszönöm Annemarie, hogy emlékeztet rá!

HELGA

Ön kutatott a szobámban?

THEO

Igen, miután a beteg közölte velem, hogy ön... meg kívánja ölni.

HELGA

Minden magyarnak van pisztolya.

ELSBETH Velővirág, velőfa lesz
Fagyöngyvelő-csillag ott fenn
Patkány rágja már a tövét
Pintyele, pintyele.

THEO

Meneküljek? Én hová ? Miért?

ELSBETH

Patkány rágta velőfáról
Vér csurran le, sir a fa
Sírva vár a vár a fára
Pintyele, pintyele.

THEO

Micsoda? Ön, doktor Bartmann? Ön nem más..mint...

HELGA

Hagyja ezt abba, Theo. Ne ártsa bele magát. Legyen jó fiú.

THEO

Tiszta szimbólumnyelv! Értem minden szavát! Világos, kristálytisza!
Igazolja magát, doktor Bartmann! Én bevitetem Genfbe, és ellenőrizzük a maga megbízását, azonnal készüljön. Indulunk!

(csönd, Elsbeth és Helga nézik egymást/

HELGA /Elsbethnek/

Valóban ezt akarja, asszonyom?

THEO

Nézze, én nem foglalkozom ezzel... de hagyok önnek választási lehetőséget!
Vagy azonnal és nyomtalanul eltűnik innen, de még Svájcban is, vagy ha tisztázni akarja magát, azonnal kocsiba ülünk, és bemegyünk Genfba, a minisztériumba.

HELGA /Elsbethnek/

Azt hittem, kedveli őt. Hogy meg akarja menteni.

ELSBETH

Halott a fán. Beszél. Ő beszél. A fán.

THEO

Hallhatta maga is! Hallotta, mit mondott Önre, nem?

(Helga legyint, kisiet, mint aki céllal siet ki, és visszajön/

HELGA

IDENÉZZEN! Ön amentiformis tudatzavart állapított meg Elsbeth két nagymonológjában! Idenézzzen! Szóról szóra azt mondta, ami itt áll a szöveggyűjteményben! Innen tanulta be! Térjen észhez! Nézze meg, kinek vall szerelmet! Nőt, hallja? *(Theo belenéz a könyvbe, aztán rá a nőre)* Ön hisz a szimbólumbeszédben! Önt akarta megzavarni! Látja, mit művelt magával? Érti már?

THEO Tisztázza magát Genfben, doktor Helga... tisztázza magát... és gyógyítsa meg... vagy nem... nem tudom... de jelentenem, mindenképpen jelentenem kell, ami itt folyik.

HELGA

Jobban teszi, ha nem jelent semmit. Higgye el, jobban teszi.

THEO /Elsbethhez kétségbeesetten/

Igazad volt! Ez megöl! Ez mindkettőnket meg fog ölni!

HELGA

Miről beszél?!

/Elsbeth váratlanul felugrik, nekirohan Helgának, a földre dönti, felkap egy ólmozott csövet, ami az ágy alatt van, leüti vele Helgát. Sötét.

3. jelenet

Ugyanott, később. Helga fekszik az ágyon, orrszonda lóg ki az orrából. Mellette Theo és Elsbeth. Theo intravénásan valami szert ad be Helgának, de már a végén tart.

THEO

Kezdhethük. Úgy látom, kezdhethük.

ELSBETH

Meg akar ölni, ezért, ezért...ütöttem meg, ezért.

THEO

Jól van már...megütötted, jól van...de miért? Miért akarna megölni?

ELSBETH

Mert ez feladata ez...azért...

THEO

Vagy úgy. A feladata.

ELSBETH

Ez neki feladata. Azért.

THEO

Megtudjuk tőle. Segítened kell.

ELSBETH

Igen. Segíteni.

THEO

Meg kell tudnunk, miért...én alkalmazom a pszichoanalízist, de neked segítened kell, neked önmagadból kell segíteni, képes vagy ráhangolódni, ha én visszamegyek veled...te nagyon jó médium vagy, Elsbeth, miattad teszem.

ELSBETH

Én...jó vagyok. Médium vagyok.

THEO

Emlékezz, ő hogy végezte el veled, emlékszel?

ELSBETH

Most igen...mindenre...a morfium...

THEO

Eleget kaptál. Emlékezz rá. Kezdjed.

Elsbeth kétségbeesetten néz Theora, az int, kezdje el.

ELSBETH

Mit művelsz itt, Helga? Hogy nézel ki? Mi lóg ki az orrodból?

Helga kábultan felnéz, mozdulni próbál.

THEO

Bartamné asszony van itt, az anyád, Helga! Az anyád!

ELSBETH

Bartmanné vagyok, az anyád!

HELGA

Csókolom, anyu.

ELSBETH

Hogy kerülsz te ide? Hogy?

HELGA

Csókolom, anyu. Csókolom anyu. Csókolom.

ELSBETH

Hogy kerülsz te ide? Egy svájci klinikára? Mit műveltek veled?

HELGA

Velem..semmit...Semmit sem, én csak a feladatot, a feladatot, anya.

ELSBETH

Válaszolj, kislányom! Mit keresel itt....

HELGA

Én el akartam neked mondani, anyu...mindent el akartam neked mondani. De száraz tél és hó a mosolyon, minden mosolyon, ahogy te tudod, anya.

ELSBETH

Itt van ő..istenem, mennyire aggódtam már érted...

Elfordul, nincs ereje, de Theo elé áll, nézik egymást, Elsbeth összeszedi magát, megfordul. Helga most mosolyog rá, lassan kinyújtja a kezét.

HELGA

Gyere...gyere velem...te...velem jössz, igen? Igen? Gyere, itt bennem nagyon fáj, jössz, igen? Velem bele jössz, igen?

Elkapja Elsbeth kezét, most már nézik egymást, Theo távolról figyel.

HELGA

Anya..ne haragudjatok rám..anya, te is itt vagy...ne haragudjatok rám....
muszáj volt...muszáj...

ELSBETH

Mesélj, Helga...mesélj nekem...

HELGA

Kishúgom..te is..mi ez az egész? Itt van, ő még kicsi, zavard ki, ő nem hallhatja, amit lecsap, ő nem lehet itt...

ELSBETH

Válaszolj, Helga...

HELGA

Én csak nektek akartam jót...bejöttek az egyetemre...bejöttek...

ELSBETH

Kik?

HELGA

Azok a katonák...azok ketten...tudod mennyit, tudod, mennyi pénzt mondtak...ti nyomorogtok, de már nem kell, én olyan állást kapok...nektek már nem kell nyomorogni többé...nyomor a gyomorban, a gyomor nyomorja...

Elkezd nevetni, Elsbeth keményen tartja a kezét.

ELSBETH

Állást? Kiktől?

HELGA

Azoktól a katonáktól...persze nem egyszerű katonák azok csak, nem egyszerűek...nem egyszerűek ám, mint ütegesek, nem ám! Mint az a Konrád Hinsch...Ő bejött, az egyetemre.

Most Theo jön elő a háttérből.

THEO

Konrád Hinsch vagyok! Kisasszony, ön rendkívül jó pszichiáter, már most hallottuk, még alig fejezte be az egyetemet, de már mindenki önt dicséri...

HELGA

Én igyekszem, tábornok úr...

THEO

Önt nagyra értékelni a hadsereg, nincs kedve a hadsereghez szerződni?

/Elsbeth meglepve fordul meg, döbbenetesen néz Theora, aki int, ne szóljon/

HELGA

Önök alkalmaznak pszichiátereket? Mint én is, alkalmaznak?

THEO

Igen, párat. Csak a legjobbakat. Hallott Rudolf Schleserről?

HELGA

Igen, ő csodálatos...

THEO

Ő a kiképzőközpontunk vezetője.

ELSBETH */nézi Theot/*

Honnan ezt...te honnan...

HELGA

Minden cikkét elolvastam, a pszichoanalízisben olyan eredményeket...

THEO

Vele dolgozhat. Együtt dolgozhatnak.

HELGA

Hiszen..ez szenzációs lehet...

THEO

Havonta négyezeröttszázat kaphat...

HELGA */ködösen/*

Hárromezer...hatszáz...

/Elsbeth és Theo jelentőségteljesen egymásra néznek./

THEO

Persze. Háromezerhatszáz.

HELGA

Az rengeteg pénz...sok pénz a mezőn...minden pénz ott van a mezőn.

THEO

A hadsereg jól fizet, Helga, különösen most, készülődik az új háború, nyilván maga is érzékeli.

HELGA

Igen...trombita, tratra, hej az utcán áll a kisleány, várja egy csalfa, huszárkapitány, ne várd kislány a huszárt, a huszárt, hávorúban halva járt, halva járt.

THEO

Szükségünk van ilyen szakemberekre, mint maga. A pszichoanalízis nagyszerű tudomány, és ön mély empátikus képességgel rendelkezik. Tudja, az az érdekes a háborúban, hogy nem a legújabb fegyvereken, nem ezek fejlesztésén múlik.

HELGA

Nem? Hát min?

THEO

Az embereken...semmilyen technika nem lehet eredményes, ha az embereket nem készítjük fel megfelelő módon.

HELGA

Önök...ezért alkalmaznának...

THEO

Igen. Az orvosi klinikán az eseti munka mellett több mindenről kikérménk a véleményét.

HELGA

Ha ezzel a hazámat szolgálom...ha haza szolgálatok...

THEO

Feltétlenül azt szolgálja...önök az előző háború vesztesei, az ön szülei nélkülöznek, igaz?

HELGA

Nem mindig...van mit enni, ez igaz, de...

THEO

Az első háború nem érte el a célját. Legyőzte az igazságot nagytőke, a spekulánsok hada.

HELGA

Igen, anyám is ezt mondta...

THEO

Az újságokban és ebben az új találmányban, a rádióban hasznosítani kívánjuk a pszichoanalízis eredményeit. A szent cél érdekében. Egy igazságos háború érdekében.

HELGA

Háború lesz...ez már biztos...

THEO

Az igazság háborúja. A rend igazságának a háborúja. A hátralévő időben fel kell készítenünk mindenkit az igazságra. Arra kell felkészítenünk őket, hogy felismerjék, ha már itt van. Önök éheznek, a rokonaik éheznek, miközben azt kell látniuk, a világ más részein a spekuláns nagytőke minden földi jóban fürdeti kiválasztottait!

HELGA

Igen...ezt kell látnom...éheznek, méyeznek...mégjelődnek, éheződnek, ott...

THEO

Győzni fogunk. Győzni fog maga, a maga apja, és a maga gyermekei. Beáll közénk?

HELGA

Háromezerhatszáz...ez igaz?

Elsbeth ismét Theora néz. Majd vissza Helgára.

ELSBETH

Igaz. Ön alkalmazni fogja a német hadvezetés kémiszolgálatát.

HELGA

Mint...pszichiátert...

THEO

Önök fogják átfogalmazni az újságok cikkeit. A rádiós beszédeket. A Führer beszédeit. Önök fogják a tudatalatti szimbolikájával megtölteni az írásait. A Führer már írja az ideológiai művet, Önök fogják véleményezni. Az önök pszichoanalitikus esettanulmányai alkalmasak a tudatformálásra.

HELGA

Igen...alkalmasak, magam is meglepve vettem észre, mennyire alkalmasak.

THEO

Ön most tehet a következő nemzedékekért. Akar tenni értük?

HELGA

Mindenemmel!

THEO

Helyes. Mielőtt alkalmazzuk, megbízzuk egy próbafeladattal. Hallott maga Mademoiselle Doctoure-ról?

ELSBETH /*halkan Theonak*/

Ezt nem...ez én vagyok...én voltam ez...

HELGA

Hogyne...mindenki...Mata Hari mellett a legnagyobb kémnő volt a Nagy Háborúban...

ELSBETH

Igen...mellette, igen. Fölötte, igen.

THEO

Scizofrénia hebreneuticában szenved.

HELGA

Az egy rendkívül ritka betegség...még nem is volt alkalmam Magyarországon...nem diagnosztizáltuk...nem, soha!

ELSBETH

Igazán?

HELGA

Hogyne...hiszen erről írom a doktorimat...de beteggel még nem találkoztam...csak arra a következtetésre jutottam, hogy a pszichoanalitika

módszereivel...

Elsbeth és Theo ismét összenéznek.

THEO

Most kipróbálhatja. Nagy szolgálatot tenne az új hadvezetésnek. A kémnő a nagy háború után fontos iratokat tulajdonított el.

ELSBETH /döbbenten/

Én? Theo....én...?

Theo nem törődik vele.

HELGA

Igazán? De miért?

THEO

Gondolom, hogy zsarolja a német hadvezetést...kémtevékenysége során pontos listája volt azokról, akik megbízható kémiszolgálatot végeznek Európa országaiban, akik nekünk dolgoztak. Erre a hálózatra újra szüksége van a hadvezetésnek. De az erre vonatkozó információkat a kémnő feltehetőleg eltulajdonította, amikor leszerelték.

HELGA

De vajon miért?

THEO

Nem tudni. Magának oda kell mennie, és kiszedni belőle, hova rejtette.

ELSBETH

Nem rejtettem....

HELGA

Értettem.

THEO

Már úgy beszél, mint egy igazi katona...

Theo hangot vált

THEO

Szerelmesed vagyok! Ki vagyok?

Helgának kimerednek a szemei, felugrik az ágyról, elkapja Elsbeth kezét, húzza magával, Elsbeth elesik, Helga elengedi a kezét, a sarokba kuporodik.

Elsbeth a földön előtte, néz fel Theora, aki közeledik feléjük.

HELGA

Ne haragudj rám, Tibor, el kellett vállalnom...

THEO

Te ezeknek dolgozol?

HELGA

Jártam a pszicho-laborjukban...tudod te, milyen kísérleteket lehet ott elvégezni?

THEO

Ezeknek dolgozol?!

HELGA

Tudod te, mit lehet megtudni az emberi agyról azokban a katonai laboratóriumokban? Fogalmad sincs róla...

THEO

Miért kell megtudni bármit is róla?

HELGA

Mert ez a feladatom. Megtudni, és az igazság szolgálatába állítani.

THEO

Te orvos vagy! Neked gyógyítanod kell!

HELGA

Az igazság gyógyít.

THEO

Gyere vissza hozzám.

HELGA */sikít/*

Menj el! Hagyj békén!

THEO */hangot vált/*

Öngyilkosságot követsz el! Nem is ismered még a módszereiket! Oda még, és megölnek, ha már túl sokat tudsz!

HELGA

Nem érdekel. A halálom lesz az eszme győzelme.

THEO
De én szeretlek!

HELGA
Ne szeress. Ha én meghalok, sokan élhetnek majd új életet.

ELSBETH
Elég volt..Theo..elég volt...

Lassan feláll, Helga halkán sír a sarokban.

ELSBETH
Te honnan...te ezeket honnan...te.

THEO
Én védelek, én megvédelek!

ELSBETH
HONNAN TUDTAD?!!!

THEO
Nekem nem kell a lista. Én felőlem ezek mind megdögölhetnek a mocskos háborújukban...de te maradj itt, mi maradjunk itt, rendben?

ELSBETH
A lista...

THEO
Azt hiszed, nem tudták, hol vagy? Hiszen ők fizették itt az ellátásodat...megkerestek engem is, a lista miatt, szedjem ki belőled, a lista miatt, de én nem voltam jó nekik...

ELSBETH
Te nem...te nem jó...te nem voltál jó nekik, én jó voltam nekik, én jó.

THEO
Azt hittem, beletörődnek...jelentéseket kellett írnom a kezeléseidről...azt hittem, ez elég, de nem elég. Veszélyesebb az a lista, Elsbeth, veszélyesebb, mint hittem. Ugye, nincs már meg? Elégetted, ugye?

ELSBETH
Őt ezért...ezért küldték ide, mert te nem...

THEO

Elmegyünk innen, most már biztos vagyok benne, elmegyünk innen. Ketten. Megszökünk innen...

ELSBETH

Mi meg...

THEO

A francia határnál...van egy kis birtok. Apámé volt...ott kivárhatjuk, maig vége, én kitanulom a pszichoanalízist, és ott meggyógyítlak...pár év és meggyógyítlak...

Elsbeth nem tud szólni, Theo már egészen közel áll hozzá.

THEO

Látod...mennyit ér ez...Helgát is..visszavittük az időben...visszavittük, téged is visszaviszlek, megkeressük azt a pontot, ahol a betegség kezdődött, megkeressük, és változtatunk..., beavatakozunk, megkeressük az okot, amiért ez a betegség...meg is találjuk...elhiszed?

Elsbeth szó nélkül megöleli Theot, erősen szorítja. Váratlanul, élesen megszólal Helga.

HELGA /hangot vált/

Ma lezárom történelemből a jegyeket! Tessék, az a kis copfos, ott hátul...

Elsbeth és Theo döbbenten ránéznek. Helga már szerepjátékot játszik, a monológiában változtatja a hangokat.

HELGA

Jelentkezem, tanárnő!

HELGA /hangot vált/

Mi az óránk anyaga? „A nagytőke és a háborúban igazságtalanul győztes nagyhatalmak országunkat sújtó intézkedései.” Mit tudsz róla?
„A háborút alattomos módon befolyásoló zsidó nagytőke és az amerikai sovinizmus együttes hatására az országunkat területileg megcsonkították, a hazai ipart szétverték, a hazai mezőgazdaságot kisajátították. Sokat szenvedett német testvéreinkkel együtt a nagy magyar haza felvirágoztatása a célja a magyar tanulóifjúságnak!”

ELSBETH

Miről beszél...miről....félek, Theo, nagyon félek!

THEO

Ne félj...folytatja az utazást...mindössze ennyi, folytatja az utazást...

Érdeklődve figyeli Helgát, aki most feláll, mozog a szerepjáték közben.

HELGA /hangot vált/
HELGA

Lá,lá,lá,lá....mert neked szereztem az érettségimet, anya, neked, és apa melékének, ne állj így az udvaron, mert kinevetnek engem a többi lányok, hogy te sírsz, amikor a bizonyítvány itt van, én megyek, anya, megyek egyetemre, anya, megyek, te nem érted ezt mire, ez egy új, de az orvosira, anya, ha nem is akarod, anya, ha nem is, mert ha neked bajod lesz, ha neked kék lesz minden, akkor meggyógyítalak, meggyógyít majd a lányod, hiszed, hiszed te ezt, hiszed? Ne nézz rám így, fiúk nem jöhetnek be, ez lánygimnázium, és én még csak másodikos vagyok, nem nézz így rám, ne csókolj még így, nekem ezt nem lehet, anya haragudni fog, ne csókolj, röpül minden, ne csókolj, madarak röptetnek, ne csókolj, leesek, elengednek, ne engedj el, leesek, hogy fogsz át, mi röpül velem-belém-alám-fölém, mi röpül, röpül, csak röpül...és forog, csak forog....

Elkapja Elsbethet.

HELGA

Játssz velem, forogj velem, forogj velem...

Elsbeth kezét fogva pörüg, pörögnek együtt, Helga nevet, kacag.

Nevetve elesnek, Helga az ölébe veszi Elsbeth fejét.

HELGA

Mindig készen kell állnod, kislányom arra, hogy visszavágj ezeknek...éhes vagy? „Igen. De nem baj. Nem.” Majd eszünk. Majd nem kell így a szemedbe néznom. Majd nem kell így, hogy sírnom kell közben, mert sovány vagy, mert sápadt vagy. „Nem baj, apa.”

Ringatja Elsbeth fejét.

HELGA

Sok eszed van, pedig még csak...öt éves vagy.

„Nem felejtünk, apa. Te mondtad, nem felejtünk.”

Nem felejt a magyar. Jól van. Nem felejt.

„Hiszen te vérzel...”

Mert a fronton voltam...vége Magyarországnak, kislányom...vége, örökre vége...te ne felejts el semmit...

„Hogy lehet, hogy beszélsz hozzám? Hiszen te nem élsz, elestél a harcban...”

Rámered Elsbethre. Elsbeth nem tud mást tenni, folytatja a játékot.

ELSBETH

Attól még beszélhetek benned, te a részem vagy, hiszen a lányom vagy, te a részem vagy, és én beszélek benned, hallod, beszélek benned...te benned beszélek...

HELGA

Milyen meleg a kezed.

ELSBETH

Átégett ... rajta a halálom. Kezemen égett át a halálom.

HELGA

Sokat szenvedünk, apa.

ELSBETH

Tudom, szívem.

HELGA

Emlékszem ám rád. Pedig csak három éves voltam. Szép apa voltál te, apa, szép az egyenruhában, felemeltél, felkaptál, felemeltél.

ELSBETH

Milyen könnyű voltál a karomban, milyen könnyű!

HELGA

Röpültem veled, apa. Csupa vér az inged.

ELSBETH

Nem számít már. Csak ne felejts el. Soha ne felejts el.

HELGA

Igen, az én apám hősi halált halt...az én apám Magyarországért halt hősi halált, nem felejtem el, amit mondtál, apa, soha nem felejtem el...

THEO

Az ön apja hős volt! És most készülődik a háború újra, az igazság háborúja, most itt az ideje, hogy megbosszuljuk az apák halálát!

HELGA

Igenis, tábornok úr...

Helga felugrik, tiszteleg, majd nevetni kezd, nevetve zuhan az ágyra.

HELGA

Nem megyek veletek játszani! Nem megyek! Ti bántotok! Nem megyek, nem, nem! Nem megyek! Játszatok egyedül, csak játszatok ti egyedül...nagyapinak mért olyan az arca? Mért hazudtok, ne hazudjatok, nagyapai nem él, mért hazudtok, egy négyévesnek lehet, nekem nem lehet, nekem ne hazudjatok, nagyapai meghalt, azért olyan az arca, igaz, ugye meghalt nagyapai, semmi a keze, az erős bőre a kezén, a tenyerén, semmi már a keze, meg ahogy felemelt, semmi már az, semmi?

ELSBETH /Theohoz/

Hagyjuk őt, Theo..hagyjuk..menjünk el, ahogy akartad, menjünk innen...

THEO

Most? Most nem megyünk sehová...visszafelé halad, hallod...négy éves! Elképesztő...ilyet még nem láttam...

ELSBETH

Hagyjuk itt őt, Theo, menjünk!

THEO

Nem láttam még ilyet...hiszen ez..fantasztikus...vissza lehet menni...

Elkapja Elsbethet, az ágyhoz viszi magával, lerántja Helga mellé.

ELSBETH

Hagyd! Nem akarom már!

THEO

Nem látod, mi történik itt?! Nem látod?!

Felemeli hirtelen Helga fejét, szemben vele Elsbeth.

THEO

Ő hajol föléd....látod...ki hajol föléd?

Helga döbbenetesen néz Elsbethre, majd hanyatt fekszik a földön, kezeivel, lábaival úgy tesz, mintha kisbaba volna.

THEO

Ki hajol föléd? Kicsoda? Pici szentem, ki hajol föléd?

HELGA
Ma....ma.....

THEO
Kicsoda? Mondjad szépen, kicsoda?

Helga összegömbölyödik, forogni kezd lassan összegömbölyödve. Elsbeth felugrik, Theohoz lép.

THEO
Elképesztő! Még a magzati állapot is felszínre hozható!

Helga csak lassan forog összegömbölyödve.

ELSBETH
Ez iszonyú...iszonyatos...Mit teszünk vele?

ELSBETH
Iszonyatos?! Dehogy...csodálatos, amit most látsz, Elsbeth...csodálatos....

ELSBETH
Hol...Hol lehet most?

THEO
Ha valóban ilyen jól sikerült...akkor a megtermékenyítés állapotában...Össze kell írnom, össze kell szednem, mit adtam neki...ez nem normális reakció...valamit adtam..a nitrogén...de az önmagában nem...a nitrogén, és még valami...mit szedett ez a nő..szedett ez valamit...

ELSBETH
Hagyd őt, hagyd őt...Theo..hagyd....

THEO
Nyugodtan lélegzik. Egyszer megtudhatnánk, hol jár ilyenkor...Ezek még ismeretlen tartományok. A pszichoanalízissel a magzati állapotig ...nem tudjuk, mi van az előtt.

ELSBETH
Miért gondolod, hogy van előtt is valami?

THEO
Miért ne lenne?

Helga váratlanul egészen furcsa hangokat kezd kiadni magából, artikulátlan hangok, hol halkán, hol hangosan.

ELSBETH

Forog a szeme...

THEO

Tudni akarom, hol van most...ha ezt megtudnánk...

Helga felnéz, kimerednek a szemei.

HELGA

Elsbeth...mit keresel te itt?! Mit keresel itt?!

THEO

„Elsbeth” Azt mondta, „Elsbeth”...?

ELSBETH

Ki vagy te?!

HELGA

Nem tudod? Nem ismeresz meg?! És ez....ki ez melletted?

ELSBETH

Ki vagy?!

Theo érdeklődve, feszülten figyeli a jelenetet.

HELGA

Kegyetlen vagy, kegyetlen! Nem ismeresz meg, mert ez itt van, azért?!

ELSBETH

Nem tudom, ki vagy!

HELGA

Nem tudod? Már ne tudod?! Nem is érzel semmit, ha rám nézel? Mondjuk szagot, nem érzel, nem?

ELSBETH

Szagot...milyen szagot?

HELGA

Ahogy égett a húsom, az égett emberhús szagát...nem érzed már, Elsbeth?

ELSBETH
Az égett....

HELGA
Néztem rád, én néztem rád, igaz...könyörögtem...hazugság volt minden,
Elsbeth, hazugság volt...

ELSBETH /felzokog/
Philippe...?! Philippe!

HELGA
Égett az autó...te még kihúzhattál volna...miért nem húztál ki?

ELSBETH
Mögöttünk voltak...két francia autó...ott jöttek mögöttünk...

HELGA
Könyörögtem neked, igaz, könyörögtem?!

ELSBETH
Könyörögtél...de nem volt idő...el kellett tűnnöm...az út mellett...

HELGA
Te én ott égtem! Ott égett mindenem előtted!

ELSBETH
Engem nem kaphattak el! Nem kaphattak el! Engem soha nem kaptak el! Én
voltam a legjobb, engem soha!

HELGA
Túl jó katona vagy, Elsbeth...túl jó katona...és a fogadóban... a határ mellett
az éjszakánk, az mi volt, az hazugság volt?

ELSBETH
Nem, az nem volt hazugság...

HELGA
De hazugság volt! Ha igazi ölelés volt, ha igazi volt minden, akkor kihúzol az
autóból, akkor nem hagyod, hogy megdögöljek, akkor nem! Ide hívsz?! Ide,
ehhez az ágyhoz?! És ezzel?!

ELSBETH /rákiált/

Helga Bartmann vagy! Helga Bartmann! Te nem lehetsz Philippe! Te nem lehetsz ő!!! Te nem vagy Philippe!

Helga fellöki Elsbethet, Theo el akarja kapni Helgát, de Helga rajta is lök egyet, majd összekapaszkodnak, Helga belerúg Theoba, majd kiszalad egy pillanatra, Theo segít felkelni Elsbethnek, aki megütötte magát.

ELSBETH

Engem hagyj...menj utána..menj...

THEO

Tudod, mi történt itt?! Tudod, mi történt?!

ELSBETH

Nem érdekel! nem érdekel!

THEO

Amíg téged hipotizált...beleköltözött...beleköltözött az életed, Elsbeth...az életed, érted?! Átköltöztetek egymásba, érted?! Tudod te, mit jelent ez?! Mit adhattam neki...mit adhattam neki...

ELSBETH

Nem értem!!! És nem érdekel! Azonnal...

Ott áll Helga az ajtóban, kezében fegyver.

HELGA

Nem ismeresz meg?! Ezt mered mondani?! Az nem lehet...nem lehet...

ELSBETH

Helga, tedd le azt a fegyvert...Te Helga Bartmann vagy Magyarországról, érted? Ide küldtek, hogy találd meg az európai beszervezettek névsorát. De én itt megváltoztam, Helga...mióta itt vagy...te nagyon jó..orvos vagy, nagyon jó orvos lehetsz, Helga Bartmann, látod, Theonak nem sikerült...de te jöttél...és én pár nap alatt...folytatnod kell...én pár nap alatt jobban lettem, Helga, kitűnő orvos vagy, gyógyíts tovább...én morfium nélkül is élni akarok még, hallod...akárki küldött ide, és akármiért...pár nap alatt, Helga...éveket feküdtem itt a sötétben, mert sötét volt, Helga nagyon sötét, iszonyatosan sötét volt, Helga...olyan voltam, mint te, mindenféle fekete eszmékkel átítatott, és öltem, ahogy te fogsz, Helga, látod, én öltem, és harcoltam, és azt hittem, életem árán is védelmeznem kell azokat, akik ugyanúgy manipuláltak engem, mint ahogy most ezek téged...ne hagyj magad, én meggyógyulok, ha kezelsz tovább, hallod, én meggyógyulok, ha te

is akarod... nem adom ki nekik soha többet a megtévesztett, beszervezett emberek névsorát, mert zsarolni tudják őket, minden kezdődik előlről, én ezt nem akarom, érted, Helga?!

HELGA

Helga?! Milyen Helga?! Gúnyolódsz velem?! Te gúnyolódsz velem?

Theo ugrik Helga felé, de Helga villámgyorsan fordul, belelő Theoba, Theo összeesik. Elsbeth rémülten hátrál a fal felé.

ELSBETH

Helga Bartmann vagy! Helga Bartmann! Gyógyíts meg!!!

HELGA

Ez fáj! Ez nagyon fáj nekem, Elsbeth! Hogy te nem ismeresz meg! Pont engem nem ismeresz meg!

Sírni kezd, de közben erősen tartja a fegyvert.

HELGA

Hiszen én szerettelek! Nagyon szerettelek!

ELSBETH

Gyere vissza, Helga, hallod, akárhol vagy, gyere vissza!

HELGA

Hány ilyen áldozatod volt, mi? Felelj! Hány?

ELSBETH

Nem tudom, nem tudom, Helga...sok áldozatom volt, nagyon sok...

HELGA

Megmenthettél volna, te megmenthettél volna!!!

Helga elsüti a fegyvert. Elsbeth lassan összeesik. Csönd. Majd Helga rémülten odafut hozzá, ölébe veszi a fejét.

HELGA

Drága kicsikém...mi a baj? Mi fáj? Mi történt veled? Gyere, bújj ide. Bújj ide, hozzám.

—

*Lassan ringatni kezdi, dúdol. Megy le a fény. Helga ringatja a halott
Elsbethet, és valami furcsa gyerekdalt dúdol neki egyre, amíg csak el nem
jön a*

-vége-